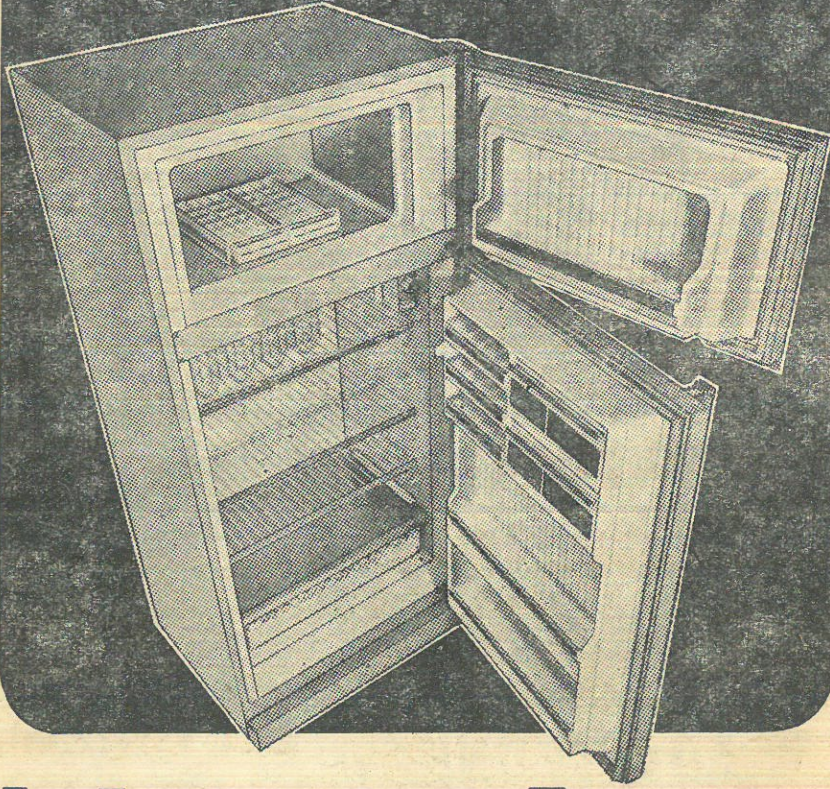

ARÇELİK dupleks

İKİ AYRI SOĞUTMA TEK MOTORLA

Arçelik Duplex'te, normal bir buzdolabı olan alt bölme için gerekli soğutmayı da, üstteki "derin dondurucu" bölme için gerekli o müthiş soğutmayı da tek motor sağlar. Böylece, daha az elektrik sarfiyatı ve daha az arızalanma ihtimaliyle daha masrafsızdır

Arçelik Duplex. Daha sessizdir. Tek motorlu Arçelik Duplex'te yiyeceklere içeceklere ayrılan yer daha büyüktür. İki ayrı soğutma tek motorla! İki kapılı buzdolabı yapımında bütün dünyada uygulanan sistem budur. Yurdumuzda yalnız Arçelik Duplex'te!

Genel Satıcıları:
BEKO TİCARET A.Ş.
Tel.: 49 00 39
BURLA BİRADERLER ve Şti.
Tel.: 45 52 00

kalitede öncü... fiyatta ölçü

(Yeni Ajans: 905 — 53)

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

MAYIS 1974

İÇİNDEKİLER :

Halk Edebiyatında Hiciv ve Mizah	Murat URAZ
Avusturya Kültür Ofisi 2. Etnografi Sempozyumu	T.F.A.
Folklorcu Ziya Gökalp —2—	Hikmet DİZDAROĞLU
İlgili Ürünleri İle Mut Yöresi Halk Oyunları	Sitki SOYLU
Adakale İle İlgili Bir Türk Halk Şiiri	Doç. Dr. Lyubinka RAYKOVIÇ
Fırat Nehri ve İlgili İnanışlar	Mehmet Hilmi GÜR
Afyon Kaymağı	İrfan Ünver NASRATTINOĞLU
Misafirlik Üstüne	Malik AKSEL
Barbara K. Walker — Warren S. Walker	Dr. S. SAKAOĞLU
Liselerarası 4. Halk Oyunları Yarışması	Nursel HİNÇER
Folklorcu'larımız: Osman Baki Yey (1906—1969)	Ali Rıza ÖNDER
Hayvan Hikâyeleri	Ertuğrul TAYLAN
Avcının Avı Masalı	Numan KARTAL

BİZE GELEN KİTAPLAR

SAYI: 298

KURUŞ: 250

İSTANBUL'DA AYDA BİR DEFA ÇIKAR HALK KÜLTÜRÜ DERGİSİ

**EN KÜÇÜK
TASARRUFLARINIZA,
BÜYÜK
TASARRUFLARINIZ
GİBİ DEĞER
VEREN BANKA**

AKBANK

(Folklor : 54)

1868...1974

**ASIRLIK TECRÜBE
ARADIĞINIZ EMNİYET
ZENGİN İKRAMIYE
SOSYAL HİZMET**

ASIRLIK TASARRUF BANKASI

**EMNİYET
SANDIĞI**

(Basın : 60025 - 55)

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

KURULUŞU : AĞUSTOS 1949

AYDA BİR DEFA İSTANBUL'DA ÇIKAR HALKBİLGİSİ DERGİSİ

SAHİBİ : İHSAN HINÇER

No. 298

MAYIS 1974

YIL : 25 — CİLT : 15

Halk Edebiyatında Hiciv ve Mizah

Yazan : Murat URAZ

Türk Edebiyatı'nın ana kolu olan Halk Edebiyatı'nda hiciv ve mizah örnekleri sözlü ve yazılı olarak görülür. Divan Edebiyatı'ndaki çirkin hicivlere Halk Edebiyatı'nda pek raslanmaz. Ancak şehirlerde yetişen halk şairlerinden pek azı divan şairleri gibi yazmaya, onlar gibi hiciv düzmeye heves ederlerdi. Bununla beraber Halk Edebiyatı'nda hicivlerden daha çok mizah konuları yer almaktadır.

Hiciv ve mizah, atmaca, atışma, münazara, vasfihal, sicilleme, koşma, arzihal, muhabbetname, somatname, tekerleme, taşlama, semai tekerlemelerine ve halk şairlerinin meydan edilmelerinde söyledikleri beyitler ve manzumelere konu olurdu.

Halk şairlerinin çoğu manzumelerini sazla birlikte söylerler, saz onlara ilham kaynağı olurdu. Bir âşık sazı elinde ne kadar çok gezerse, o nispette öğünmesine yol çözmüş bulunurdu. Saz için "Kel başından, âşık ta sazından ko'kar" ve "Medet senden sarı telli kepçe" gibi tâbirler kullanırlardı.

Halk hikâye ve masallarının bir takımında, "serpme olarak" mizahla karışık olaylar da göze çarpar. Bu hikâyelerde öyle tipler vardır ki, bunlar akıllı, işbilir, güldürücü tipli insanlardı ki, bunlar gerektiğinde gülünç hallere ve olaylara da yol açarlardı.

Bunların başında "Keloğlan" gelir. Keloğlan halk hikâyelerinin ana tiplerinden birisidir. Keloğlan, halk hikâyelerinin konularındaki olaylara göre, karakter değiştiren, zeki, kurnaz, aptal, hileci, saf, kor-

kak, cesur gibi birbirine karşı nitelikler taşıyan bir kişi ve çare bulucudur. İnandırma gücü ve sempatisi çoktur. Gereğinde inandırır ve kendini sevdirebilir. İnsanları kızdırdığı zaman azdır. Kıyafeti ve konuşma tarzı güldürücüdür. Sözlerinin dahi genel havası güldürmeye doğrudur. Gençtir, özellikle yaşlılara karşı merhametli ve yardımcı görünür. Ama aldattığı da olur. Köroğlu hikâyelerinin çok kollarında yu-kardaki çeşitli görevlerde ve hallerde görülür.

Halk hikâyelerinin en önemli tiplerinden birisi de dervişlerdir. Bu "Seyyah dervişler" in büyük rolleri vardır.

Bunlar şehir şehir gezer, yatacak kapı arar, zenginlerden para çekmeyi düşünür, açığız ve hazırcevap insanlardı. Çok hikâyelerde konu olduğu gibi "bir şehzadeye, bir hükümdara, bir kahramana", bir "kız tasviri" götürür. Resmi alan hemen kıza âşık olur. Dervişe avuçlar dolusu para verir ve "vay derviş baba, sen buraya nereden düştün? Bu afet-i canın resmini nereden buldun? Hangi rüzgâr seni buraya attı?" deyince, derviş te "Oğlum, derviş yelkovan çalısına benzer. Rüzgâr hangi yandan eserse derviş ona uyar, obir yana döner", cevabını verir. Artık dervişe ikramlar başlar. Sofralar kurulur. Yemekler verilir. Sonunda "pilâvi görünce nur görmüş hacıya döner". Heybesi kızılılarla (altın paralarla) dolar, alacağını alır. Sılacı olur, gider vesselâm.

Bundan sonra resmi alanın vay haline...

TFLEWMUDGGCBVNJEHXSRPQMNHE

CCOCOCOCOCOCOCOCOCOC

WMOXHKGAUSE

ADÖTFUNHG

MZKÖYE

NÖIDO

AIÖB

**BANKANIZI
SEÇTİNİZ Mİ ?**

**demek ki
görüşünüz
kuvvetli...**

TÜRK TİCARET BANKASI

EDİRNE'den KARS'a kadar yurdun her köşesinde hizmetinizde

İşi gücü o kızı aramak olur. Kurulan hikâye de bunun üzerine sürer gider. Çünkü derviş, o toy âşığa demiştir ki, "Bu tasvir Hind Padişahının (yahut Bülücistan Hanı'nın) kızı Nurselâm (ya da Gülendâm)'ındır".

Ama böyle dervişler de öyle zaman oldu ki faka basarlardı.

İşte bu dervişlerden biri de, bir faka basma ile karşılaşmış "Hal ü ahvalı" aşağıdaki bölümde açıklanmıştır.

AVUSTURYA KÜLTÜR OFİSİ

II. ETNOGRAFI SEMPOZYUMU

İstanbul Avusturya Başkonsolosluğu Kültür Ofisi, 1973 nisanında Ankara Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Orhan Acıpayamli'nin başkanlığında bir etnografya sempozyumu düzenlemişti. Büyük ilgi toplayan bu sempozyumun sonunda Türk halk kültürü yapıtlarının Türkiye'nin hızlı endüstrileşmesi yüzünden kaybolma tehlikesiyle karşılaştığı ve bu nedenle belgelenmesinin kaçınılmaz bir zorunluluk haline geldiğinde birleşmişti.

Bu kez, Avusturya Kültür Ofisinin düzenlediği II. Etnografya Sempozyumu da İstanbul Avusturya Başkonsolosluğu Kültür Ofisi salonlarında yapılmıştır.

Çalışma sonuçları Avusturya Kültür Ofisi yetkilileri tarafından açıklanmıştır. 16 - 19 nisan 1974 tarihleri arasında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Öğretim üyelerinden Prof. Dr. Orhan Acıpayamli'nin başkanlığında düzenlenen II. Etnografya Sempozyumu çalışmaları kursu, Prof. Dr. Walter Dostal, Aziz Albek, Dr. F. Simon, Dr. M. Krüger ve E. Klaey gibi etnografik bilim alanında büyük tecrübe sahibi uzmanlarca yönetilmiştir. Avusturya Kültür Ofisinin yeni atılımı sanat-severler tarafından olumlu karşılanmıştır.

1973 yılı sempozyumu bildirileri ve açık oturum notları da bu arada bir kitap halinde yayınlanmıştır.

T.F.A.

SEYYAH BİR DERViŞ AĞZINDAN

"Bir bunca müddet, bir bunca eyyam, bir bunca seyran, gezdim cihanı, serteser çektim, bunca felâket, bunca serencam, geçti başımdan,

Gâhi gâh çıplak, gâh yalın ayak, gâh başı kabak, gezdim ve gördüm, bunca vilâyet. Vardım bir şehre, çarşısı pazar, bilmeyen gezer, bilenler sezer.

Dediler bana: Ey dertli derviş! Nerden bu geliş? Var mıdır bir iş?

Dedim onlara: Ben bir seyyahım, sadık-ı rahım, kendime şahım, başta külâhım, bildirdim halim.

Hemen dediler: Kanden gelirsin?

Dedim : Başıma şahım, kim kimin nesi?

Dediler: Gel burda eğlen, bir bunca dinlen. Alalım sana, ebrusu hilâl, lebleri zülâl, hem ruhleri al, başı önünde, ben gerdanında, benleri yıldız, çok hesna bir kız, kaşları yaydır, çehresi aydır, benleri çoktur, akranı yoktur, zülfü siyahtır, her sözü ahtır, bedir mah yüzlü, bir ahu gözlü, bakıp durmalı, cana sarmalı, hemen almalı, zülfü burmalı, saçı sırmalı, bir teni ablak, lebleri kaymak, gümüşten de ak, pamuktan yumşak, şekerden tatlı, bir ince belli, yanağı güllü, nidüğü belli, gözleri mahmur, kaşları samur, elma yanaklı, kiraz dudaklı, gümüş turnaklı, naziktir eli, çifte gamzeli.

Bu resim medhin, ben de işittim, yandım tutuştum, ateşe düştüm, hem gerçek sandım, sözlere kandım, hemen gittiler, nigâh ettiler, beni yeddiler. Gerdeğe girdim.

Hem neler gördüm, bir koca cadı, "Vay" eder kalkar, görenler korkar, dudağı sarkar, evleri yıkar, yapağı saçlı, bir orak kaşlı, bir kazma dişli, bir kazan kulpu, üçotuz yaşlı, ayı bakışlı, maymun gülüşlü, saçı dökülmüş, yüzü buruşmuş, eti karışmış, burnu sümüklü, gözü çapaklı, karnı dalaklı, kurbağa belli, "nah nah" eder yalanır, yılan gibi dolanır, kaşlarının rastığı hep boyadı yastığı, başı aba yapağı, burnu dolma kabağı, kış gününün Nevruzu, baş ucunda hotozu, parmağının kınası, sağlıkla doğurmasın, böyle kurkur anası.

Kapıyı açtım, hemandem kaçtım, kuş gibi uçtum, durmadım orda, hiç yoktur Rum'da, ancak Kırım'da.

Giderim şarka, eskidi hırka, başta bir külâh, kurtardı Allah."

Folklorcu Ziya Gökalp

— II —

Yazan : Hikmet DİZDAROĞLU

3. Geleneklerin "halk inançları" bölümüne soktuğu "tandırname" konusunda ilk incelemeyi de Ziya Gökalp'a borçlu yuz (13). *Küçük Mecmua*'da yayımladığı "Tandırname" başlıklı makale, bu konuya ışık tutan ilk araştırmadır.

Halk arasında "kocakarı masalı" diye anılan, gerçeklerle bir ilintisi bulunmayan, ama toplumun düşünce ve kanışlarını yansıtan inançlara ya da inançların topladığı var sayılan kitaba *Tandırname* denir. Ziya Gökalp'a göre, eski Türkler, özellikle kadınlar arasında yaşayan bu inançları yazılmamış bir kitap saymışlar, adı var kendisi yok olan bu kitaba *Tandırname*, kimi zaman da *Keçe Kitap* adını vermişlerdir. Kuzey Türkleriyle Kırgız - Kazaklar buna *Kis Kitap* derler ki, "kis", Kuzey Türkçesinde "keçe" anlamına gelir. Bundan, bu deyimlerin çok eski bir zamanda, Türkmenlerle Kırgızların bir arada yaşadıkları bir dönemde, ortaya çıktığı sonucuna varıyor.

Tandırname çerçevesine giren ve bir temele dayanmayan inançları, Ziya Gökalp, Türklerin Müslüman olmadan önceki dönemleriyle ilgili görmektedir. Bunlar Şamanizm ve Toyonizm çağlarının kalıntılarıdır. Sonradan İranlılardan, Araplardan, İsrailiyattan, yerli Hıristiyanlardan da birtakım alıntılar olmuştur. Bunlara, daha sonra oluşan inançlar da eklenmiştir.

Gökalp'ın deyişiyle, "Tandırname ahkâmı birtakım işlerin 'uğurlu' ya da 'uğursuz' addedilmesinden ibarettir. Zira, halk zümresinin itikadınca, zümrelerin ve fertlerin göze görünmeyen 'peri'leri vardır. Bu perilerin sevdikleri işler uğurlu, sevmedikleri işler uğursuzdur."

Gökalp tandırnameye bağlı inançların bir kısmını yararlı, bir kısmını zararlı saymaktadır. Bir kısmı ise ne yararlı, ne de zararlıdır.

Öte yandan, "...Tandırname ahkâmı yalnız itikatlardan ibaret değildir. Bu itikatların iktiza ettiği birtakım müspet yahut menfi ameliyeler vardır ki bunlar 'âyin' mahiyetindedirler. Meselâ çiçek yetiştirmek, turşu kurmamak, ayağını tandıra vur-

mamak, menfi âyinlerdendir, Kırklıları öpüştürmek müspet âyinlerdendir."

Olumlu bir deneyimin doğrulamadığı bu halk inançlarına niçin "tandırname" denmiştir? Ziya Gökalp bunun nedenini şöyle açıklamaktadır:

"Halk itikatlarına 'tandırname' denilmesi ya tandıra ait bu gibi ahkâmın çokluktan yahut bu ananelerin bilhassa tandır etrafında toplanılmışken bahsedilmesinde ileri gelmiştir. *Tandırname*'ye *Keçe Kitap* denilmesi de perilerin keçe'den timsallerinin yapılmasından ileri gelmiş olabilir. Eski Türklerde, otağın sağ tarafına 'kısrak memeli', sol cihetine 'inek memeli' olmak üzere keçeden yahut çuhadan birer sanem asılırdı. Sağdakine 'ev sahibinin kardeşi' denilirdi. Bunlardan biri zevcin, diğeri zevcenin perileri idi. Birincisine 'Od Ata', ikincisine 'Od Ana' adları verilirdi. (...) *Keçe Kitap* ismi, *Tandırname*'den çok eski olmak lâzım gelir." (14).

Gökalp, tandırname özelliği gösteren inançların toplanılmasını yararlı bulmaktadır. Çünkü, bir toplumun hangi milliyete ya da ırka bağlı olduğu dilinden, geleneklerinden olduğu gibi, inançlarından da belli olur. "Tekniklerin, aletlerin medeniyet daireleri olduğu gibi, halk ananelerinin ve itikatlarının da hududu muayyen medeniyet sahaları vardır." dedikten sonra, örnek verir: "Mesela Türkler, halk medeniyeti itibarıyla bir zamanlar Çinlilerle müşterekti. Bugün, Türk halkiyatını tetkik etmek, Çin halkiyatını ve eski Türk esatirini bilmeksizin mümkün değildir" (15).

Üstelik, tandırnameyle ilgili inançları toplamanın bir kolaylığı da vardır: Bunlar bir dinsel törene, olumlu ya da olumsuz bir davranışa bağlı olduklarından, derlenmelerinde güçlük çekilmez.

4. Türk mitolojisine değgin çalışmaları da, bir yanyıla, folklorla ilgilidir. Mitleri geleneğin en üst basamağı sayan Gökalp, bunlardan tarihsel olayları aydınlatmak için yararlanmıştır.

Millî Tettebular Mecmuası'ndaki "Eski

Türklerde İçtimaî Teşkilât ile Mantukî Tasnifler Arasında Tenazur" başlıklı geniş incelemesinde (16) ilk kez Türk mitolojisine eğilen Gökalp, *Şair* dergisindeki imzasız çıkan dört makalesiyle, konuyu doğrudan ele alarak Altay ve Yakut Türklerinin mitolojileri hakkında, zamanına göre, doyurucu bilgiler verdiği gibi (17), *Yeni Mecmua*'daki bir dizi makalesinde de Türk mitolojisi üzerine eğilmiştir (18).

Türk Töresi ile Türk Medeniyeti Tarihi'nde de Türklerin mitolojisine ilişkin birçok bilgilere rastlamaktayız (19). Bu eserler, onun, Türk boylarının folkloruyla olan ilgisinin canlı belgeleridir.

5. *Dede Korkut Hikâyeleri*, Ziya Gökalp'ı özellikle ilgilendiren konulardan biri olmuştur. Bu hikâyelerin Türk dili, edebiyatı ve folkloru bakımlarından önemini çok iyi anlamış, elli yıl önce dikkatleri bu destan parçaları üzerine çekmiştir.

Yurdumuzda, "*Dede Korkut Hikâyeleri*"nin yeterince bilinmediği, derinliğine araştırmaların yapılmadığı bir zamanda Ziya Gökalp'ın, Türk dilinin büyük anıtlarından biri olan bu hikâyelere yönelişi, onun, "ulusal" nitelik taşıyan her şeye karşı duyduğu engin ilginin şaşmaz belirtisidir.

Dede Korkut Hikâyeleri'ne ilişkin ilk yazısını, Diyarbakır'da çıkardığı *Küçük Mecmua*'nın 18. sayısında görmekteyiz (20). Burada, masalları incelerken, *Dede Korkut Kitabı*'nı sözlü gelenekten yazılı geleneğe geçen ilk ürünler arasında göstermiş ve şu kısa bilgiyi vermiştir:

"Anadolu'da, halk masallarının, evvelce şifahlıktan tahrirîliğe geçenleri vardır. *Korkut Ata Kitabı*, bunların ilk yazılmış olanıdır. Bu kitap, hükümdarları Bayındır boyuna mensup bulunan bir Oğuz iline aittir. Tarihçe malûm olan Oğuz illeri içinde bu mahiyeti haiz bulunan yalnız Akkoyunlular'dır. Çünkü, Akkoyunlular'ın hükümdar sülâlesi yalnız Bayındır boyundandı. O halde, bu kitap, Akkoyunlu ozanlarından biri tarafından yazılmıştır."

Akkoyunlular'ın Azerî lehçesiyle konuşuklarını söyleyerek *Korkut Ata Kitabı*'nı Azerî Türkçesinin ürünü kabul etmektedir.

Biraz sonra anacağımız "Halk Klasikleri" dizisinin ilk kitabı olan *Nasreddin Hoca Lâtifeleri*'nde yine *Kitab-ı Dede Korkut*'a dönmüş, onu Türk klasikleri arasında göstermiş, hikâyelerin hangi Türk boyu ile ilgili olduğu konusunda, *Küçük Mecmua*'da yazdıklarını özetlemiştir (21).

Gökalp'ın kanısınca:

a. *Dede Korkut Kitabı*'nın yazarı Korkut Ata'dır.

b. Korkut Ata, bir başka deyişle *Dede Korkut Kitabı*'nin yazarı, gerçekte yaşayıp yaşamadığı belli olmayan bir kişidir.

c. Kitapta sık sık "Dedem Korkut" adının geçmesi, hikâyeleri yazanın, Korkut Ata'nın torunu olduğunu gösterir.

Görülüyor ki Gökalp burada bir yanlış ve çelişkiye düşmüştür: Bir yandan, hikâyeleri yazanın Korkut Ata olduğunu bildirmekte, öte yandan, yazarın, Korkut Ata'nın torunu olduğunu söylemektedir.

Bunun farkına varan Velet Çelebi, dipnotunda, haklı olarak, hikâyelerde "Dedem Korkut" adının geçmesinin, bu kişinin, hikâyeleri yazanın atası anlamına gelmediğini belirtmiştir.

Saniyoruz ki Ziya Gökalp, bir "za'f-ı telif"ten ötürü bu tutarsızlığa düşmüştür. O'nun demek istediği şudur: Dede Korkut, hikâyelerin yaratıcısıdır, hikâyeleri yazıya geçiren ise torunu Korkut Ata'dır.

Böyle de olsa, sonuç değişmez. Çünkü ne Korkut Ata Dede Korkut'un torunudur, ne de Dede Korkut Ata onun atasıdır.

Dede Korkut'un tarihsel ve gerçek kişiliği, henüz kesinlikle ortaya çıkarılmış değildir. Gökalp'ın bu husustaki düşünceleri bugün de geçerliğini sürdürmektedir.

(Devam edecek)

(13) Ziya Gökalp, "Tandırname", *Küçük Mecmua*, sayı: 23, 20 Teşrinisani (Kasım) 1338 (1922).

(14) İbid.

(15) İbid.

(16) Millî Tettebular Mecmuası, c. I, sayı: 3, Temmuz — Ağustos 1331 (1915).

(17) "Altay Türklerinde Yaradılış Üsturesi", *Şair dergisi*, sayı: 5, 9 Şubat 1918; "Altay Türklerinde İnsanın Doğuşu ve Ölüşü", sayı: 6, 16 Şubat 1918; *Altay Türklerinde Dünyanın Sonu*, sayı: 7, 23 Şubat 1918; "Yakut Türklerinde İlahların Muşakası", sayı: 8, 2 Mart 1918.

Bu yazılarda imza yoktur, fakat Ziya Gökalp tarafından hazırlandıkları bilinmektedir.

(18) Ziya Gökalp, "Eski Türklerde Din: 1,

İlgili Ürünleri İle Mut Yöresi Halk Oyunları

Yazan : Sıtkı SOYLU

Halk oyunlarını incelerken; bu folklor ürünü doğuran, geliştiren bütün maddî ve manevî unsurları da dikkate aldık.

Bir kültür olşununun canlı örneği olan halk oyunlarının gelenek kaynağını araştırmadan incelemek elbette bizi yanlış yargılara, yanlışlımlara götürür. Bu bakımdan bu kültürün gerçek sahibi olan yöre halkının tarihi kökenini, toplum karakterini, coğrafi ve sosyal etkilerin neler olduğunu kısa da olsa belirttikten sonra asıl konu olan oyunlar bölümüne geçeceğiz. Burada çok önemli bir nokta da, halk oyunlarının doğuşunda olmasa bile oluşumunda ve gelişiminde, bizlere kadar getirilebilmesinde çok önemli rolü olan köy düğünleridir. Köy düğünlerinin oyunlarla ilgili bölümleri; küçüklerin seyrederek öğrenme, yeni yetişenlerin ilk deneme ve uygulamaları yapma, yetişkinlerin boşalma rahathği ve coşkunluğuna kavuşma, yaşlıların ise gençliklerini hatırlama olanağı vermesi bakımından büyük önem taşır. Bunun için çocuğundan yaşlısına bir köy halkını, düğünlerin oyunlarla ilgili bölümünde aynı heyecanla toplu olarak görmek mümkündür.

Yukarıdanberi kısaca dokunduğumuz ve oyunlarla çok yakından ilgili gördüğümüz konular hakkında açıklama yapıldıktan sonra sağlam bir yargıya varmak olanağına kavuşabileceğiz.

A — ETNİK DURUM

Yöre halkı Afşar boyuna mensuptur. Çeşitli tarihsel olaylarda belirgin sert tabiatlı, müca-deleci ve dağlık bölgede yaşamaya alışkın bu insanların bir kısmı, bölgenin Osmanlı hakimiyetine girmesinden sonra yarı yerleşik "Yörük" duruma girmiş; bir kısmı ise serazat aşı-

Dinle Sihrin Farkı", *Yeni Mecmua*, sayı: 47, 20 Mayıs 1918; "2. İlahlar. Türkçede İlah İsimleri", sayı: 48, 27 Mayıs 1918; "3. Yersular", sayı: 49, 5 Haziran 1918; "4. Tanrılarla Yersular", sayı: 50, 12 Haziran 1918.

(19) Bkz. İlyazıda, 1 Numaralı dipnotunda, Abdulkadir İnan'ın anılan makalesi.

(20) Bkz. İlyazıda 3 numaralı dipnotunda anılan kaynak .

(21) Bkz. Son çıkacak 4. yazıda 38 numaralı dipnotunda anılan kaynak, s. 12—14.

ret yaşantısını Cumhuriyete kadar sürdürmüştür. Bu yaşantıyı hâlâ sürdüren aileler olduğu gibi, Yörük yaşantısını sürdüren köy sayısı da bir hayli kabarıktır. Konar göçer (Aşiret) yaşantısını bütün güçlüklerle rağmen sürdürmeye çalışan son kalıntı "Sarıkeçililer" de geleneksel oyun, kıyafet ve estrüman örneklerini hâlâ görmek mümkündür.

B — KIYAFET

İster "Yörük" ister "Aşiret" olsun geçiminin büyük kısmı veya tamamı hayvancılığa bağlı insanların giyecek konusunda da hayvan ürünlerine bağlı kalması kaçınılmaz bir zorunluktur. Koyun yünü ile keçi kılından yapılacak ipliklerde ve dokumalarda çul, çul, kilim, zili gibi eşyaların dışındaki ihtiyaçlarda - tabii renklere - büyük ölçüde bağlı kaldıkları görülmektedir. Bu yüzden giyecek eşyalarında siyah - beyaz ve kömür dedikleri kirli kahverengi ile bu renklerin çeşitli tabii tonları ağır basmaktadır.

Koyun veya keçisini otlatan çoban boş zamanını ya kaval çalarak, ya iplik eğirerek, ya da ağaçtan yaptığı tek mülle çorap örerek geçirir.

Yine hiçbir teknik araç ve boya kullanılmadan orijinal renkleriyle eğirilip bükülen bu ipliklerden, çoraptan başlığa kadar çeşitli giyecek eşyası dokunmaktadır. Dokumalarda ya "Panama" tipi düz, ya da "Dokurcun" denen "W" şeklinde balık sırtı model uygulanmaktadır. Bunlar olduğu şekilde yazlık ve günlük "Aba" ile "Şalvar" da kullanılmaktadır. Kışlıkları ise suda çiğnenerek pişirme yoluyla "Depme" haline getirilenlerinden yapılır.

Ceket yerine giyilen abalar, birisi "Beynamaz" diğeri "Sağ" veya "Gögaba" olmak üzere iki çeşittir. Beynamaz ismi "Binamaz" dan galletir. Kollarının alt kısmı koltuk altından bileğe kadar dikişsiz ve açıktır. Kolayca kol uçları bilekten çıkıp, omuzlardan geriye atılabilmektedir. Bu isim, günün büyük kısmını dağda geçirip namaz kılacak bir mescit veya cami, abdest alacak su bulamamaktan ve dolayısıyla namaz kılınamamasından verilmiş olabileceği gibi, abdest alması kolay olsun diye koldaki bu pratiklikten yani işin kolayına kaçılmasından da verilebilir. Ayrıca bunlar avam kısmı tarafından giyilmekte, ayan kısmı yani ağalar ve

Mut yöresi yörükleri, ulusal giyimleri ve dokuma eşyalarıyla çatma adındaki çadırlarda yaşarlar.

beğler ise "Göğaba" veya "Sağ aba" denilen ayrı bir tür aba giymektedirler. Bu abalarda aynı

zamanda oba veya oymağın "Ongun"u da aplikasyon biçiminde işlenmektedir. Bulabildiğimiz

en eski örnekte, Karamanoğullarının "Ongun" unu gördük ki, Gaznelilerin Ongun'unun aynı idi.

Abaların dikişinin bir başka özelliği de dikiş yerlerinde kumaşın katlanarak değil, üst üste getirilerek aplikasyon biçiminde dikilmesidir.

Bellerinde genellikle beyaz yünden örülme veya dokunma uzun bir kuşak bulunur. Başlarında da aynı biçimde bir başlık bulunur. Soğuk ve yağışlı havada boyundan geriye doğru atılan başlığın baş kısmı giyilir. Bu haliyle görünüşü hayli tipiktir. "Trablus" denen ve renkli ipekten yapılan kuşak ise daha çok yerleşik duruma geçenlerde ve kadınlarda görülür.

Gömlerinde hakim renk, beyaz - mavi ve sarıdır. Bunlar pamuktan dokunur ve uzunlamasına basit enni mavi veya sarı çizgilidir. Mavi sulu olanlara "Göklü bükme", sarı sulu olanlarına da "İpekli bükme" denir. Gömlerinin yaka ve kollarına dikişle uzaktan pek farkedilmeyen figürler yapılır. Yakaları boğaz altından bir karış aşağıya kadar açık ve düğmelidir. Bu açıklık baştan girip çıkmasını sağlayabilecek ölçüdedir.

Ayaklarına sığır derisinden tamamen elle yapılan çarık giyerler. Bu çarıklarda çoğu zaman iğne görevini bile ince bir ağaç çubuk yapar; dikiş için kullanılan iplik te yine derinin kenarından çıkarılan "Sırım" adı verilen bükülmüş kirislerdir.

C — ENSTRÜMANLAR

Davul - Saz - Kaval - Kamış Düdük ve artık örneği bile kalmayan Kabak Kemane bölgenin geleneksel sazlarıdır. Kaval daha çok "Kayabaşı" denen uzun havalarda, Kabak kemane ile kamıştan yapılan "Düdük kaval" ve davul da "Kırık hava" denen oyun havalarında çalınır.

Hâlen kullanılmakta olan klarnet ise, bundan elli yıl kadar önce askerliğini bandocu olarak yapan "Gırnatacı Kerim" adında bir kişi tarafından bölge folkloruna sokulmuştur. Bölge müziğine çok çabuk uyan bu saz kısa zamanda yerleşmiş ve "Kaval" ile "Düdük" ün yerini almıştır.

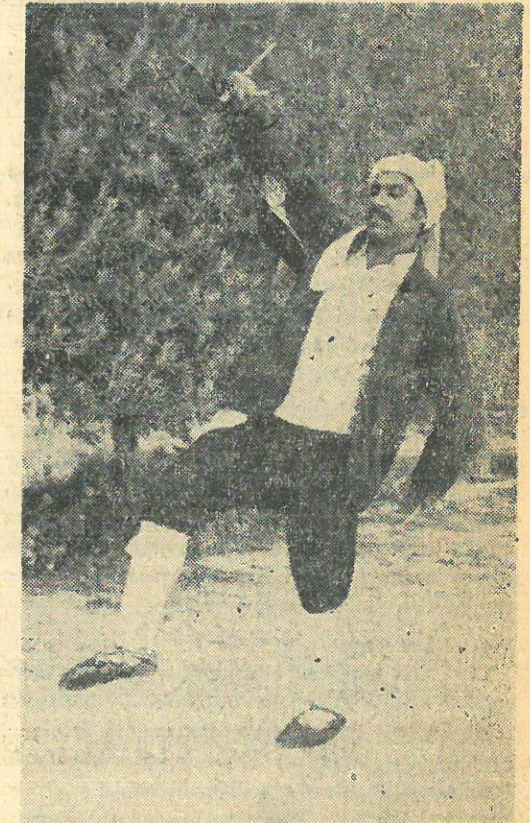
Burada ilgisi yönünden, Gırnatacı Kerim'in bölge folkloruna kattığı bir parçayı da belirtmek isteriz. O tarihlerde İmparatorluk sınırları içinde bulunan Cezayir'e askere gitmek hemen hemen bir daha dönmek demektir. Bunun için Cezayir marşı halk ve asker aileleri için adete bir ölüm marşı telakki edilirdi. Gırnatacı Kerim öğrendiği bu marşı küçük değişik-

liklerle "Gelin alma havası" haline getirmiş ve hemen tutunmuştur. Kız evinden gelin alınmak üzere gelindiğinde evin içinde ağlamalar, kucaklaşmalar arasında çalınan Cezayir, askere gidip bir daha dönmeyecek insanı uğurlamanın havasındakiler için adeta istenmektedir. Bu arada kızın geciktirilmesi karşısında dışarıda bekleyenlerin sabırsızlığını belirten bu bölümlerde bu Gırnatacı Kerimin bıraktığı bir hatıradır.

Halen bölgenin belirgin saz gurubu Davul - Klarnet ve Kemandan oluşmaktadır. Darbuka ve Def sadece kadın oyunlarında kullanılmaktadır.

Oyun havalarının hemen tamamı türküdür. Davulcu veya kemancı aynı zamanda solist durumundadır.

Klarnetten önce Davulun yanında sesi pek çıkmayan gerek Düdük ve gerekse keman sesi yüzünden oyuncunun istediği ara ritmi bulabilmesi için kullanılan kaşık hâlâ terkedilmemiştir. Kadın oyunlarında ise sadece Def veya

Mut yöresi giyimli, Beynamaz abalı Mut Halk Danslarını oynayan bir Mut'lu.

Darbuka ile oynamak zorunluğu yüzünden vazgeçilmez bir estrüman niteliğindedir kaşık.

D — OYUNLAR

Oyunlara geçerken yukarıda da belirttiğimiz gibi gerek doğuş ve gerekse oluşumunda büyük etken olan düğünlerin ilgili bölümlerini gözden geçirmek gerekiyor. Bunları ayrı ayrı bölümler halinde incelemek yararlı olacaktır.

a) Tomgavıt kaldırma :

Konuklara ikram edilecek yemeklerin büyük kısmı oğlan evinden gönderilir. Bunların kız evine götürülmesi törenine "Tomgavıt kaldırma" denir. Yiyecek, "Tomgavıt kocası" denen bir erkekle yengeler nezaretinde ve çalgı eşliğinde götürülür. Böylece Bayrak dikilmiş ve düğün başlamıştır. Yiyecekler yanında süslenmiş şekilde getirilen Koyun veya Keçi kesilirken hemen bir cümbüş kurulur. Belli sayıdaki Tomgavıtlı gençler teker veya karşılıklı ikişer kişi oynarlar.

b) Döğme cümbüşü :

Düğün yemeklerinin belli başlı "Keşkek" tir. Buğdayın dövülerek kabuğunun soyulmasıyla elde edilen danelere "Döğme" veya "Yarma" denir. Bundan pişirilen plâva da "Keşkek" adı verilir.

Döğmelik buğday hafifçe tavlânır ve taş bir dibeye konur. Ağaçtan yapılmış uzun saplı iki tokmakla karşılıklı iki kişi tarafından dövülür. İki kişiden birisi "Solgu" denen bu tokmağı indirirken, diğeri kaldırır. Bu sırada çalgı da sürekli çalar. Davul tokmakla çalınır ve solguların iniş kalkışı ile tokmağın iniş kalkışı arasında tam bir uyum vardır. Solgusunu indiren genç kaldırırken evvelâ dibegin iç kenarına, ondan sonra da sapını üst kenarına vurur. Böylece her tokmağın iniş ve kalkışında üç ses bulunmuş olur. Ayrıca tokmağı indirirken bir ayağını, kaldırırken de diğeri ayağını kaldıran döğücüler çalgı ve tokmağın sesleriyle ayak ve gövde hareketlerini birbirine uydurur ve âdeta oynar. Bu hareket bazı oyun figürlerinde açıkça görülür.

c) Odun alayı

Kız evine tomgavıt gelirken bir gurup genç te şafakta oduna gitmiştir. Düğünde kullanılacak odun böylece kollektif bir çalışma ile sağlanır. Kuşluk vakti odundan dönen gençler köye yaklaşırken silâh atarak gelişlerini haber verirler. Bir gurup silâhlı genç ile çalgıcılar, oduncuları karşılamaya çıkar. İlk gelen oduncu gurubu, odunlarını kız evine yıkma ve dolayısıyla

hediyelerini alma hakkını kazanır. Bunlar aynı zamanda gelecek yılın damaç adaylarıdır.

Oduncularla, karşılayıcıların karşılaştığı yerde bir cümbüş kurulur. Burada ellerindeki silâhı iki ucundan tutarak oynayan gençlerde, odun kesme ve kütük devirmeyi sembolize eden figürler görülür. Çoğu zaman Köroğlu ve buna benzer oyunlar oynanır.

Bazı köylerde bu karşılama sırasında bir de yarışma yapıldığı görülmektedir. "Pezik kapma" denen bu yarışma, kız anasının bir bazlama içine sürdüğü pekmezi sıkma haline getirmesi ile başlamaktadır. Elindeki Pezik sıkmasını gelen odunculara gösteren genç kaçmakta diğerleri de onu kovalamaktadır. Sıkmayı yakalayan bunu arkadaşlarına taksim eder, ayrıca kendisi de kız evinden bu iş için özel olarak hazırlanan "Yağlık" mendili alır. Koşma sırasında çalgı bu kovalamacaya uygun bir hava çalar.

d) Kına gecesi ve meydan cümbüşü

Oyunların yoğun biçimde oynandığı yer "Kına gecesidir". Kız evindeki kına yakma şenliğine "Küçük kına" denir ve sadece kadınlar arasında eğlenilir. Oğlan evine ise "Büyük kına" denir. Büyük kına gelinin alınacağı günden bir önceki gece yapılır.

Bir meydanlığa yakılan ateş etrafında kurulan meydan cümbüşünde bütün köy halkı toplanır. Çalgı eşliğinde güreş kurulur. Meydan güreşi denen bu güreş küçüklerden başlar.

İlk çıkarılan iki küçükten yenilen çekilir, yerine bir başkası çıkarılır. Böylece iş büyüklere kadar gelir. Yenilen ortadan çıkar ve en sona kalan gecenin baş pehlivandır. Güreş sırasında çalgı devamlı olarak "Güreş" havası çalar.

Güreşten sonra oyun başlar. Oyunda da aynı güreşte olduğu gibi işe küçüklerden başlanır. Ortaya çıkarılan kişi oynıyacağı havayı kendisi seçer ve çalgıcıdan ister. Oyunu bitince topluluktan ve kendi akranından birisini ortaya çeker, ya da elindeki kaşığı onun üzerine atarak davetini yapmış olur. Davet edilen oyun bilmez veya herhangi bir nedenle oynamak istemezse, "Yiğit başı"nın takdiri edeceği bir yiyecek veya içeceği alarak sırasını savmış olur. Böylece çok sayıda insanın oynama olanağını bulduğu meydan cümbüşünde küçüklerle, yeni yetişenler yeni figürler öğrenmiş olurlar ve gelenek te sürdürülmüş olur.

Gecenin son oyunu genellikle en iyi oyun oynayan iki kişi tarafından karşılıklı olarak oynanır ve şenlik kapatılmış olur.

nır ve şenlik kapatılmış olur.

e) Tıraş düğünü

Gelin almaya gidileceği günün sabahı oğlan evinde bir tıraş düğünü kurulur. Bu düğün de baştan sona oyunla geçer. Güveyi ile sağdıcın tıraşı yapılırken oyuncular güveyinin istediği oyunları oynar ve çalgı kesilmeden çalar. Tıraş düğünü içkili olduğu ve güveyinin akran ve arkadaşları tarafından oyunlar oynandığı için daha istekli ve hareketli oyunlar seyredilir.

Oyunlar tamamen ferdi ve irticalidir. Oyuncu kendi yeteneği ölçüsünde ve yöresel figürlere sadık kalarak çalgıyla uyusur. Meydan cümbüşü ve tıraş düğünü gibi toplu seyirci önünde oynanan oyunlar küçük ve yeni yetişenler tarafından izlendiği için genel ve yöresel figür kendiliğinden belirlenmektedir. Ancak kişiler bu genel figürlere kendi yeteneği ölçüsünde bir nevi üslup getirmektedir. Farklı gibi gözükten bazı oyunlarda ritim ve figür birliği ufaklık bir dikkatle görülür.

Oyunlar iki türdür. Birisi "Zeybek" türleri, diğerleri de "Kırık" hava dediğimiz oyunlardır. Zeybek türü oyunlarda ferdi olmasına rağmen benzerlik tamdır. Ancak diğer oyun havalarda da oyuncu tamamen serbest olduğu için yukarıda belirlemeye çalıştığımız üslup farkını aşan değişiklikler görülür. Her iki tür oyunlarda da hareketler sert ve kıvraktır.

Erkekler ayrı, kadınlar ayrı kendilerine uygun oyunları oynarlar. Kadın erkek toplu ve karışık oynama geleneği yoktur. Esasen erkeklerin oynadığı oyunlar figür bakımından kadınların oynamaları mümkün olmayacak türdedir. Kadın oyunları arasında da, ancak kadınların oynayabileceği türden zeybekler vardır. Bunlar Erkek oyunları, Kadın oyunları olarak aşağıda ayrı ayrı gösterilecektir. Oyunların bir başka özelliği de Kadın-Erkek oyunu ayrımı yapılmadan tamamının "Türkülü" oluşudur.

Zeybeklerin belli başlıları şunlardır :

- 1 — Zeytin dalları, 2 — Aylelemiş, 3 — Kullar olam, 4 — Ceviz arası, 5 — Tek zeybek, 6 — Portakal, 7 — Kıbrıs, 8 — Köroğlu, 9 — Geralı, 10 — Kızlar zeybeği (Kadın oyunu), 11 — Yaktım mangalımı.

"Kırık hava" denen oyunlar da şunlardır :

- 1 — Mandilli (Kadın oyunu), 2 — Bittimola bizim elin söğüdü, 3 — Sallama, 4 — Yayla yolları, 5 — Hanım Aysa, 6 — Anamur yolları, 7 — Timbilli (Kadın oyunu), 8 — Gasavet, 9 — Keklik, 10 — Gün görünmez, 11 — Silif-

kenin yağurdu (Kadın oyunu).

Tüm yöre oyunlarını kapsayan bir inceleme çok yer tutacağı için her iki türden sade 11'er oyun vermekle yetindik.

Bunların arasında çok eskiye giden olduğu gibi 50—60 yıllık geçmiş olanlar da vardır. Bazılarının güfteleri Türkiye'nin çok çeşitli yerlerinde çalınıp söylenen oyun havaları ve güfteleriyle benzerlikler gösterir. Ancak Halk Edebiyatı — müziği ve oyunlarının bölge folkloruna kaynaşması, karşılıklı manevî alışverişler yapılması geleneği içinde bunların ilk çıkış kaynaklarını bulmak hayli güçtür ve konuya bu yönden fazla girmemiştir.

Gasavet'i, 1243 tarihli bir cöknkte kayıtlı olarak görüyoruz. Yine Bozkır yöresinde rastladığımız "Aslan Mustafa" isimli oyun havasını da aynı cöknkte Kerem adına kayıtlı olarak görüyoruz.

Oyunlardan, öyküleri bilinenlerden bazılarını vermeye çalışacağız.

I — ALEYLENMİŞ

**Aleylenmiş, aleylenmiş
Bir kötüye kul eylemiş.**

**Başına bağlamış astar
Göster cemalini göster.**

Diye devam eden bu zeybek; sevdiği kızın çirkin ve kötü huylu birisine verilmesi üzerine sevdiği delikanlının ağzından söylenmiştir. Uzun yıllar birbirini seven iki genç bu sırlarını bir türlü etrafa açamazlar ve sonunda kız bir başkasına verilir. Sevgisinin içinde saklayan delikanlı kız evinin önünde topluca eğlenilirken oynamaya çıkar ve irticalen söylediği şiirle kızın kocasının kendisine lâyık olmadığını anlatmaya çalışır. Gelinlerin veya nişanlı kızların al giymesi geleneği eskidir. Kızlıklarında kırmızı giyemeyen kızlar ancak nişanlandıktan veya evlendikten sonra Al giyebilirler. Sevdiği kızın gelin olduğunu Al eylemiş, allara bürünmüş anlamında anlatan delikanlı; "Başına bağlamış astar, göster cemalini göster" diye kızı son defa görmeye çağırır. Öykü kız gelin olup gittikten sonra açıklığa kavuşur ve delikanlı da dedikodu çıktıktan sonra köyünü terkeder.

II — ZEYTİN DALLARI

Kahramanımızın ismi Ali'dir. Bir olaydan dolayı çıkmış, yakışıklığı, dağa çıkış nedeninin halk tarafından erkeklığe yarasır nedenlerden biri olması yüzünden kısa sürede çevrede adına öyküler anlatılmasına neden olur. Ancak

bir gün jandarmalar (zaptiyeler) tarafından sıkıştırılır. Saklandığı ve bir nevi yatacak yer olarak kullandığı büyük bir zeytin ağacının üzerinde uyurken vurulur. Cesedi yere düşer, ancak tütün tabakası ile bazı eşyaları ağacın üzerinde kalmıştır. Silâh sesleri üzerine halkın olay yerine geldiğini gören jandarmalar bir olaydan çekinerek hemen ayrılıp giderler. Köylüler geldikleri zaman Ali'yi al kan içinde yerde ve tütün tabakasını da ağacın başında bulurlar. Bunun üzerine bizlere kadar gelen meşhur "Zeytin dalları zeybeği" orada birisi tarafından irticalen söylenen şu türkü ile meydana getirilir.

**"Zeytin dallarında tabakam kaldı
Dört yanına baktım anam devriyeler aldı
Alım kırk kişiden bir haber aldı
Uyan Alım uyan, uyanmaz oldun
Yağlı kursunlara (aman) dayanmaz oldun.**

III — KINA HAVASI

Aynı zamanda oyun havası olarak ta çalınıp söylenen "Gelin okşamasi", kız evine kına yakmaya gelindiği zaman söylenir. Bu olaydaki kahramanımızın adı da "Ali"dir. İki erkek kardeşten küçük olan Ali, sevdiği kızın ana ve babası tarafından ağabeyine istendiğini öğrenir. Ancak kardeşine çok bağlı olan Ali, kızla olan ilişkisini bir türlü açıklayamaz. Bu sevgi kız ile Ali arasında aylarca sır olarak saklanır. Ancak kına gecesi yaklaşıncaya hem kızın hem de Ali'nin bu gerçeği göğüslemeye takati kalmaz. Her ikisi sözleşerek intihar etmeye karar verirler. Geline kına yakmak üzere odaya giren yengeli kız da, Aliyi de birlikte zehir içmek suretiyle ölmüş şekilde bulurlar. Biri kızın, diğeri Ali'nin ağzından olmak üzere yakılan bu ağıt bir hayli uzundur. Biz bunlardan ikişer kıt'ayı vereceğiz.

**Evlerinin önu iğde
İğdenin dalları yerde
Al tavanlı yüksek evde
Uyan Alım sabah (lar) oldu
Evlerinin önu mezar
Mezarda kumrular gezer
Kınalı el(ler) uçkur çözer
Uyansana allı gelin
Evlerinin önu kavak
Kavaktan dökülür yaprak
Elim kına başım duvak
Uyan Alım sabah(lar) oldu.
Evimizin önu çardak**

**Çardakta asılı bardak
Burnumuzdan geldi gerdek
Uyansana allı gelin**

IV — GERALİ

Ger Ali, sadece Mut yöresinde değil, başka yerlerde de bir yiğit kişi olarak tanınmaktadır. Esasen oyunlardaki zeybek figürleri de bu tanıma uygun düşmektedir.

Oyun türküsünün başlangıcı da:

**"Ger Ali dedikleri bir ala dana
Çekmiş bıçağı da çıkmış meydana"**

Şeklinde. Ancak hemen arkasından bir başka tür güfte karşımıza çıkmaktadır.

Yiğitliğiyle ün salan Ger Ali sonunda evlenmeye karar verir. Ancak aldığı kızın bakire olmadığını gerdek gecesi anlaşıyor. Büyük şöhretine uymayan bu hal karşısında Ger Ali köyü terkeder. Onun ağzından gerdek gecesi şöyle anlatılır.

**Uzaktan baktım da canımın canı
Yanına vardım da Sartavul hanı
Almışlar peteği kalmış kövanı
Yandım Allah dul avradın elinden.
Bir kuşacık alsam kuşanmak ister
Bir yumuş buyursam üsenmek ister
Bir kötü söylesem boşanmak ister
Yandım Allah dul avradın elinden**

V — YAYLA YOLLARI

Karacaoğlan'a ait olan bu parça çok eskilerde sadece türkü olarak çalınıp söylenmekte iken, sonraları bazı ara ritimler eklenmek suretiyle bir ağır oyun havası biçimine girmiştir. Ozanın hangi olayla ilgili olarak bu türküyü söylediği esasen güfteden bellidir ve beste de yayla göçündeki develerin yumuşak yürüyüşünü, çanlarının ötüşünü, deve katarının önünden elinde kirmeni ile salınıp yürüyen yöruk kızının sallanışını dile getirmektedir.

**Yürü güzel yürü saçın sürünsün
Sürünsün de bellerine bürünsün
Evvel benim idin şimdi kiminsin
Şimdilerde yad yabancı ben oldum.
Aşıp aşıp gider yaylanın yolu
Sahile dayanmaz yaylanın karnı
Gayet güzel olsa yiğidin yarı
O da gelir işve ile naz ile
Yayla yollarında göç katar katar
Eşinden ayrılmış bir palaz öter
Ötme palaz ötme seni tutarlar
Tutarlar da dar kafese koyarlar**

Adakale İle İlgili Bir Türk Halk Şiiri

Yazan: Doç. Dr. Lyubinka RAYKOVIÇ

Tuna nehrinde, Tekiya'nın doğusunda, meşhur Demirkapı'nın dört kilometre kadar berisinde ve Orşava'nın yarım kilometre kadar ötesinde Adakale adında Türklerle meskün birkaç yıl öncesine kadar küçük bir ada vardı. Cerdap'ta büyük bir hidrosantral yapıldıktan sonra bu şirin ada Mavi Tuna'nın suları altında kalmıştır.

XV. yüzyılın ilk yarısında Türkler adaya yerleştikten sonra burası zamanla önemli bir strateji noktası olmuştu. Belgrad, Peşte ve Temişvar'ın zaptı için Adakale önemli bir üstü. Bu ada, sıra ile Avusturya, Türk, Sırp ve Romenlerin egemenliğinde bulunmuştur.

Avusturyalıların sıklaşan saldırılarını önlemek amacı ile meskün yerlerin etrafında sedler çekildiğinden adaya Adakale adı verilmiştir. Bazı kaynaklara göre Adakale adı, Ali Paşa'nın Adayı Avusturyalıların elinden geri aldığı 1738 yılında ilk kez geçmektedir. Türk egemenliği döneminde Adakale, Vidin valisinin idaresi altında bulunmaktaydı.

1878 yılında toplanan Berlin Kongresinde Adakale'nin gelecekteki durumu üzerine bir kararın alınması unutulduğundan dolayı Ada tekrar Türk egemenliği altında kalmıştı. Avusturyalıları Adayı 1913 yılında işgal etmişler, Birinci Dünya Savaşından sonra ise 1920 yılında akdolunan Trianon Sulh Andlaşması gereğince Romanya'nın idaresi altına geçmişti. Türkiye ise bu kararı ancak 1923 Lozan Andlaşması ile kabul etmiştir.

Birinci Sırp ayaklanması sırasında Adakale'ye meşhur dayılar (Sırpçada: dahiye) sığınmışlarsa da, Voyvoda Milenko Stoykoviç kendilerini burada öldürmüştür.

Avrupa'nın Tuna nehrinde en büyük ve en güzel derbendi Cerdap'daki (Girdap) bu küçük ada, Türk halkı, milli kıyafet ve şark ortamı ile Avrupalıların daima büyük ilgisini çekmiştir.

Adakale'de önemli anıtlar arasında kale kapısı, XVIII. yüzyılda buraya gelen Misikin Baba'nın türbesi ve aynı yüzyılın ilk yarısında inşa edilen cami vardı.

Son sayıma göre bu tipik Türk kasabasında 150 hane ve 750 kişi vardı. Halkın başlıca geçimi kayıkçılık, balıkçılık, halıcılık ve "Adakalka" adı ile bilinen bir çeşit beyaz üzümün yetiştirilmesinden ibaretti.

Bu yüzyılın başlangıcında tanınmış Macar Türkologu Ignacz Kunos, bu Ada'da derlemiş olduğu yüz kadar Türk halk şiirini yayınlamıştır (Ignacz Kunos: *Adakalei Török Nepdalok*, Budapeşte, 1906).

Burada yayınlamakta olduğumuz şiir, I. Kunos'un adı geçen eserinde bulunmamaktadır. Bu şiir "türkü" başlığı altında Saraybosna'da Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesinde bulunan ve XIX. yüzyıla ait olan bir cönkte kaydedilmiştir (Sign. I, 3218, boy 21x8, yaprak 68-69). Şiir hareketli güzel nesih yazısı ile yazılmıştır. Bu cönkün menşei hakkında kütüphanede hiç bir kayıt yoktur.

Yazmanın son sayfasında Foyniça yakınlarında bulunan Oglavak nakşibendi tekkesi şeyhi Abdurrahman Sırrı (1785—1847)'nin Arap yazısıyla yazılmış Boşnakça bir ilâhisi ve XVII. yüzyılın ikinci yarısında yaşayan Saraybosna'da Sinan tekkesi şeyhi Hasan Kaimi'nin de bir ilâhisi kaydedildiğine göre bu cönk en erken XIX. yüzyılın ilk yarısında Bosna - Hersek'te meydana gelmiştir.

Bibliyografya :

Encyclopedie de l'Islam, nouv. éd., Paris 1960, I. Bk.: *Adakale*, s. 179.

İslâm Ansiklopedisi, İstanbul 1950, I. Cl. Bk.: *Adakale*, s. 124

İslâm Ansiklopedisi, İstanbul 1960, I. Cl. Bk.: *Demirkapı*, s. 111, 525 - 526.

Kunos, I.: *Adakalei Török Nepdalok*, Budapeşte 1906.

TÜRKÜ

*Uyan padişahım uyan
Uyan da Mevlâya dayan
Yen(i)çeriler kulun yayan (aman)
Hey Ada Ada yoluna feda
Adanın çevresi bağlar
Alt yanında Tuna çağlar
Bu yıl çok analar ağlar
Hey Ada Ada can sana feda*

Fırat Nehri ve İlgili İnanışlar

Yazan : Mehmet Hilmi GÜR

(Keban Barajı Fırat Nehrinin suları üzerinde kurulan dünyanın sayılı barajlarından birisi durumuna girmiştir. Baraj 687.318 dönümlük bir araziye yutmak üzeredir. Bu arada boşaltılan yüzlerce köy ile Başpınar, Geşo, Aksöğüt, Sırza, Yeşilyamaç ve Pertek köprüleri baraj gölünün suları altında kalmıştır. Son yağışlar bir çok tarihi yapıtı, bu arada kümbet, kilise, mezar, çeşme gibi tarihi eserleri de örtmektedir. Aşağıda Mehmet Hilmi Gür'ün Fırat hakkında yazdığı halkbilim bakımından önemli bir yazıyı bulacaksınız. T.F.A.)

Fırat nehri kaynaklarını Erzurum yaylalarının 2500 rakımlı tepelerinden alarak Erzincan, Kemah ve Eğin'e, vardığı zaman rakım 821'e düşer. Buraya kadar olan akış boyu 900 kilometreyi bulmaktadır. Ağın'dan sonra Murat Suyu ile birleşerek Dicle nehri ile birleşmesine kadar 2700, Basra Körfezi'ne kadar olan uzunluğu ise 2860 kilometredir.

Saniyede ortalama 2065 metreküp su akıtan Fırat'ın suları ilkbaharda daha da çoğalır.

Bugünkü Türkiye sınırlarını aştıktan sonra Suriye ve Irak'a varır. Kerbelâ'dan sonra geniş yayılmalar yapar. Taştığı zamanlar birçok yerleri su altında bıraktığı halde susuz olan bu çöllerin hayat kaynağı olması nedeni ile Erzurum'dan itibaren geçtiği yerlerde büyük bir kutsallık taşır.

Fırat adının Arapça'da, temiz ve tatlı su mânâsına geldiği Muaccem-ül Büldân'da zikredilmektedir. Kamusülâlâm cilt 5, sayfa: 3551 de Zend dilinde "geniş", İbranicede ise "çiçek" veya "intişar" mânâsına

Ada'nın çevresi yapı

Alt yanında Demirkapı

Bir fitilde atar topu

Hey Ada Ada can sana feda

Üç günde yapıldı sallar

Bu yıl gelir başa haller

Nemç(e) kralı durmuş ağılar

Hey Ada Ada can sana feda

Adanın çevresi taşır

Alt yanında otu yaşır

Mehmed Paşa bize başır

Hey Ada Ada can sana feda

Fırat kıyılarında 25 yıl önce çekilen bir resim

geldiği açıklanmaktadır. Fırat'ın Yunanca da sel mânâsına gelen "borat"tan geldiği ileri sürülmektedir. Dünyadaki kutsal akarsuların öncülüğünü yaptığı din kitaplarında da belirtilmektedir. Din ve tarih kitaplarında adının çok geçer olması tarih ve medeniyetin Fırat nehri ile başlayabilmiş olması nedenindedir. İşte bu kutsal nehir için pekçok efsane ve hikâye de düzenlenmiştir. Bu hikâyelerin, Dumlulardan başlayarak aktığı ve geçtiği çevrelerde tevatüren söylendiği gibi bölgesi dışarlarına da yayılmış, binlerce yıldan beri ninelerden torunlara söylentilerle devam edegelmiştir.

Fırat'ın Erzurum'dan, Basra'ya kadar geçtiği yerlerdeki inanişlere göre, hastaların marazına, âşıkların sevdasına, hasretlerin iştihakına, dindarların inancına, susuzların susuzluğuna, kötü ruhluların arınmasına medâr olduğu ümit ve kanaati yaygındır.

Yalnız çevresinin değil, çok uzak ülkelerin garesizleri de ümitlerini Fırat'ın kutsallığına bağlar. Yüzlerce kilometrelik yollarından gelerek Frat'a ulaşmış olanlar, dertlerini, elem ve hastalıklarını gidermiş veya hafifletmişlerdir.

Fırat'a ait Dünya'yla ilgili söylenmiş sayıya gelmez hikâyeden başka Ahret ve öldükten sonrası için söylenmiş efsaneler de günümüze kadar süre gelmiştir. Nine-lerimizin anlattığına göre ülkemizdeki sarp ve yalçın kayaları, Bingölleri, Muzurları çağlaya çağlaya yarararak, çağlaya çağlaya Cennetleri sulamaya, şadırvanları akıtmaya, havuzları doldurmaya koşarmış.

Eğin'deki inanişlere göre yedi Cuma günü öğle ile sâlâ arasında Fırat'ta yıkanmak, beden sağlığına çok faydalıdır. Emel ve dileklerinin tahakkuku için seçtikleri yedi taşı Fırat'ın ortalarına, kabaran çağlayan dalgalarına kadar ulaştırabilenlerin bu temennileri gerçekleşir. Cennete kadar ulaşabilir, Peygamber ve ermişlerin şefâat ve yardımlarına mazhar olurlar. Bu kanı ile huzura kavuşarak evlerine dönerler.

Yine Eğin'deki kanaata göre Fırat Cennete ulaşacağı zaman sâkinleşir, çağlaması kalmaz, durgun ve berrak olarak Cennete varır. Buradan çiçekleri, gülleri ve ağaçları suladıktan sonra artan bölümüyle Cehennemdekilere yardım etmek, onların ateşlerini hafifletmek için yine sessiz yoluna devam eder. Cehennemin sıcaklığı çok uzaklara kadar etkili olduğundan Cehenneme ulaşınca kadar o derece azalmış ki, ancak günahları az olanlar lüzumu kadar faydalanabilirlermiş.

Fırat, dağlar ve sarp kayalardan, şelâleden şelâleye o derece seri atlar ve akar ki, üzerinde kayıkla yüzelemez. Halk Nehri geçmek için şişirilmiş tulumlardan faydalanır.

Fırat, dağlar arasından kurtulur kurtulmaz derhal genişler. Sakin bir nehir halini alır. Geniş ova ve çöl ortasına ulaşınca sakin ve âheste akar. Basra'ya doğru akarken sularının mühim bir kısmı kumlar arasında kaybolur. Bir kısmı sıcakta buharlaşır. Geri kalanı da sarı ve bulanık olarak kumlar arasından denize ulaşır.

Keban Barajı sularının bir göl haline gelmesi üzerine yukarıdaki fotoğrafta görülen yerler de köyler ve köprüler de tarihî eserler gibi sular altında kalmaya ve kaybolmaya başlamıştır.

Afyon Kaymağı

Yazan: İrfan Ünver NASRATTINOĞLU

Afyon'a konuk olarak gelen, Afyon'dan başka bir yere gezmeye giden, Hava, Kara ve Demiryolu ile transit geçiş yolcuların tümünün satın alarak dostlarına hediye olarak götürdüğü AFYON KAYMAĞI, aslında KAYMAKLI ŞEKER'dir...

KAYMAKLI ŞEKER'e AFYON KAYMAĞI denilmesinin nedeni, Afyon'da imâl edilen kaymakların, başka yerlerde imâl edilenlere oranla daha üstün kalitede oluşu ile KAYMAKLI ŞEKER'in Afyon'da icad edilmesi ve başka yerde bilinmemesidir...

KAYMAKLI ŞEKER, yaşadığımız yüz yılın başlarında Afyonkarahisarlı Şekerci Salih Usta tarafından icad edilmiştir. Bu icad ile büyük üne kavuşan Salih Usta, soyadı yasasının kabulünden sonra ŞEKER soyadını almıştır.

KAYMAKLI ŞEKER'in Afyonkarahisar ekonomisine önemli ölçüde katkısı vardır. Bütün trenlerin, kavşak noktası olan Afyon istasyonundan geçmesi, Ankara - İzmir Ankara - Antalya (Marmaris, Bodrum, Fethiye v.b.), İzmir - Adana, İstanbul - Antalya gibi Karayollarında seyreden motorlu araçların Afyonkarahisar'a uğrama zorunda bulunuşu, hergün tonlarca KAYMAKLI ŞEKER'in tüketimini sağlamıştır.

İstenilen nitelikte KAYMAKLI ŞEKER elde edebilmek için, kaliteli KAYMAK gereklidir. Kaliteli KAYMAK elde etmek için besili Dombey (Manda), Dombeyi besliyelemek için ise HAŞHAŞ KÜSBESİ yedirmek zorunludur...

Bugüne değin AFYON KAYMAĞINA ün kazandıran HAŞHAŞ KÜSBESİ, artık tarihe karışmak üzere olduğundan, maalesef AFYON KAYMAĞI eski kalitesinden daha düşük imâl edilecektir. İşte, Afyon ekiminin serbest bırakılma zorunluluğu nedenlerinden birisi...

Kaymağın, alıcıya değişik biçimlerde sunulması amacıyla son yıllarda KAYMAKLI LOKUM gibi şekerlemeler de yapılmakta, üzerine HİNDİSTAN CEVİZİ de serpilmiş bu şekerlemeler, daha çok satılmaktadır. Oysa ki, Afyonkarahisar'dan alınıp yenilecek asıl şekerleme, KAYMAKLI

ŞEKER'dir. İçerisine karıştırılacak kakao (v.b.) gibi maddeler, bu şekerlemenin özelliğini yitirmektedirler.

KAYMAKLI ŞEKERİN KARIŞIMI :

1. Su
2. Şeker
3. Limon tuzu veya Krem tartr
4. Vanilya
5. Kaymak

YAPILIŞI :

(10 Kg. Kaymaklı Şeker elde etmek için)
Özel olarak yapılmış olan, yarım küre şeklindeki kalaylı bakır tencere içerisine 1,5 - 2 litre su ve 10 kg. Şeker konur. Orta ısıdaki bir ateşte kaynatılır. Kaynama sırasında şekerin tamamen erimesini sağlamak amacıyla sürekli olarak karıştırılır. Bu arada, başka bir tencerede 1 Kg. su içerisinde eritilen limon tuzundan 2 - 3 tatlı kaşığı alınarak kaynayan şeker kazanına dökülür.

Kaynama işi, ısının 130° C'ye çıkmasına değin sürer. Bu sırada imalâthanede bulunan mermer masanın üzeri zeytinyağı ile yağlanır. Muayyen ısıyı bulmuş olan kazan muhteviyatı mermer üzerine dökülür ve soğumaya terkedilir. İstenilen, daha doğrusu ele alınabilecek şekilde soğuyan şeker, mermer masanın üzerinde bulunan demir kazık üzerine atılmak suretiyle çarpıla çarpıla beyazlaştırılır. Sonra 500 gram kaymak ve bir miktar vanilya aynı ameliye ile birbirine karıştırılır. Bu arada gerekirse normal kıvamı sağlamak amacıyla su da katılır.

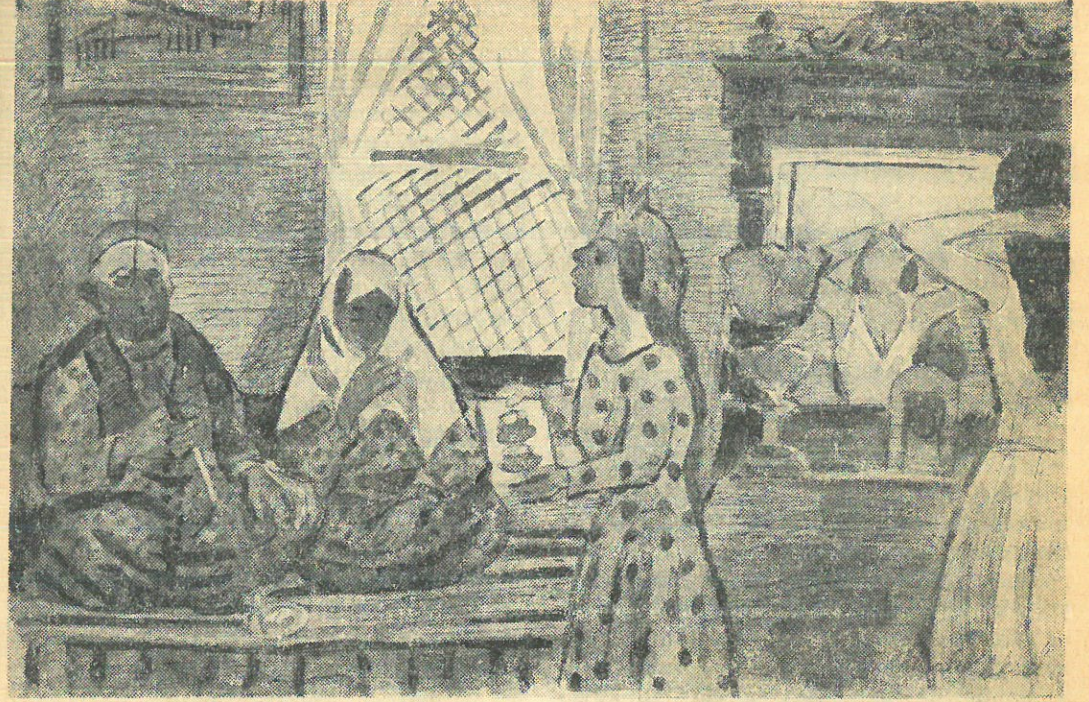
Maddelerin birbirleriyle esaslı olarak karıştırılması ve ameliyenin aksaksız yapılması zorunludur. Şekerin kazandan alınışı ile yoğurulup istenilen kıvama getirilmesi 10 dakikalık bir zaman içerisinde yapılmaktadır. Ameliyele, esnasında yapılacak en küçük bir falso bütün maddelerin sokağa atılmasına neden olur...

Hamur halindeki KAYMAKLI ŞEKER, daha sonra aralıklı olarak bir saat süre ile yoğurulur. Sonra da naylonla kaplı özel (tahta, teneke veya bakır) kalıplara dökülerek donması beklenir. Bundan sonra ise, bilinen şekilde ambalajlanır.

Misafirlik Üstüne

TPA (298) Mayıs 1974

Yazan : Malik AKSEL

Geleneksel eski bir misafirliği gösteren suluboya resim

(Malik Aksel)

Misafire konukseverlik eski geleneklerimizdendir. Misafir evin neşesi olduğu gibi ona hizmet de dinî bir görev sayılır. Bu yüzden evlerde misafir için en güzel oda, en güzel eşya ayrılır, misafir odası en değerli el işlemleriyle donatılır, âdeta bu oda bir müze haline getirilir.

Burada yüklüklerde misafire ayrılmış yataklar yorganlar, seccadeler, namaz örtüleri, havlular bulunur, bunların en iyi cinsten olmasına önem verilir.

Misafir, Tanrı'nın gönderdiği bir nimettir. Ona ne kadar saygı ve sevgi gösterilirse o kadar sevabı kazanılır. Kim konuğa kapısını açarsa Cennet kapıları da ona açılır, cümle günahlarından arınır. "Sabah olup konuk gidicek, günahlar da öyle gider", denir. Hangi evde konuk bulunursa o evde Tanrı misafir gibidir. Sâde ev değil, dünya dahil bir misafirhanedir. Tekkeler, bizce mihman evi (misafir evi) dirlen. Gelen Hızır Peygamber olabilir, gaip erenler, yahut evliyalılar, hatta Hazret-i Ali olabilir. Onun için kim olursa olsun üç

gün her misafire riayet edilir. Cömertlik gösterilir. Sonra bir kimse ne kadar ibadet ederse etsin, cömert olmazsa sevaba nâil olmaz, Cennete gitmez.

Tarikat bacıları misafirden yüksünmezler, eve gelen konukları ağırirlarlar..

Dede Korkut'ta Türk kadınlarının misafir-severliğine dair yazılar var. "Evin dayacağı odur ki yazıdan yabandan eve bir konuk gelse er evde yoksa hatun onu yedirir, içirir, azizler, gönderir. Ol Ayşe, Fatma soyundandır."

Saatnamede "Aç bir konuk gelse karşımızda dursa, âdem oğullarından olsa veya kedi, köpek olsa o da konuktur. Eğer kâfir dahi olsa durmayıp ikram ediniz. Yoksa ulu azaba girersiniz" denilmektedir.

Evde eşya her şey misafire göre ayarlanmıştır. Misafire çıkarılacak havlular, da dahi çiçekler, cami resimleri ve yazılar vardır. "Sabah şerifler hayırlar olsun" gibi. Bazan havluda şöyle bir beyit de okunur:

Safa geldin gözüm nuru kusura hiç nazar etme

Bu yaz burda ye iç eğlen sakın kıs gelmeden gitme

Misafire çıkarılan havlular gibi kahve fincanları üzerinde de Afiyet olsun, Maşallah, Bursa yadigâri, yazıları bulunur.

Bazen kible tarafında bir el işleme görür, bunun üzerine kâbe, leğen - ibrik, peşkir resimleri ve şu beyit yer alır:
Ey misafir kıl namazın kible bu caniptedir
İşte legen işte ibrik, işte peşkir iptedir

Bu beytin üstündeki resimler bazan gergef işi de olurdu.

Bazen de lâtife yollu beyitler misafir odalarında yer alır, duvarda yüksekçe bir yere asılırdı:

Misafirim sefa geldin başın kaldır tavana bak
Şükür gerdanını gördüm otur artık safana bak

Ev sahibinin misafirine olduğu gibi misafirin de ev sahibine karşı bir takım vazifeleri vardır. Önce misafirin önüne gelen yemeği yemesi, hatta bitirmesi gereklidir. Ondan sonra da dua etmesi de bir şükran borcudur. Bazı dualarda Hz. Âdem dahi yer alır. Çünkü bu peygamber aynı zamanda çiftçilerin piridir. İlk buğdayı eken, ekme yapan odur. Bu dualar çoğunlukla dinî bir özellik de alırlar. "Evel Allah diyelim, Kadim Allah diyelim, Şah versin biz yiyelim, Allah eyvallah, hu dost". Sofradan kalkarken "Bismillâh Allah Allah, gitti, ganisi gele. Hak; Muhammet, Ali bereketi vere. Yeyüp yedirenlere pişürüp kotaranlara, Nuru iman aşk ve şevk ola. Gittiği yerlerde gam ve gussa görmeye; Hizmet sahipleri hizmetinden şefaât bula, lokma hakkına, evliya keremine, cömertler cemine gerçek erenler demine, Allah, eyvallah dost."

Bu arada kadınların duaları da bir başka özellik alır. Bunlarda türlü yanlış kelimelere rastlanır, hatta bunlarda eksik cümleler görünür: "Önümüzde sofraya dolu, nur-u nebi Muhammet, gani sofralar berekatı hu, hu aht için, aman için iman için, kocalıkta bunamamak için, yoksulluk görmemek için". Yahu "Allahümme ya gani, sen sefil etme beni, imanımı, hatmeyle, nurunla izzet eyle, iki cihanda aziz eyle."

Misafirin söylediği dualar arasında bir de şu vardır: "Bismillah. Allahümme ya gani derdime derman isterim, ya gani ya Allah elime ferman isterim, ya gani ya Allah, kalbime nur-u iman isterim, Rabbena,

Rabbena her halim mâlumdur sana, her halimde sıhhati inayet eyle bana, hamd ederim yüzbinlerce sana.."

Gece yatısına gelen misafir için yük-lükten seccade, tesbih, namaz örtüsü çıkar, kadın misafirler hep birlikte namaz kılarlar, namazdan sonra sohbetler başlar, bu yatsıya kadar sürer, tekrar yine namaza durulur. Ondan sonra yer yatakları yapılır, döşekler serilir. Ondan sonra da yine dualar edilir. "Allahım nur, billah meşur (!), 72 bin ayet üzere dur, günahlarımı gelgeç eyle, yalnız yattığımız gece. İsmiazam başı, müminler yoldaşı, bu duayı okuyan cennet kuşu..."

Daha çok malûm olan bir diğer dua da şudur: "Yattım sağıma, döndüm soluma, sığındım süphanıma, mürşidime, rehberime imanıma kalkmazsam elhükmülillah, kalkarsam elhamdülillah" yahut "çıktım gitim gök kapısına, niçin geldin dediler, Hazreti Ali efendimizi görmeye geldim dedim. Hazreti Ali efendimiz namazda, iki eli nurda, Cennette bir ağaç bitmiş, kökü miskten, yaprakları Kur'an'dan, bu duayı yedi kere okunana Cehennem haram", duası okunur.

Kendine hizmet ettiren lâf alıp götüren, yemek beğenmeyen misafir yahut yer gösterilmeden hemen baş köşeye oturan hoş görülmez. Misafirlik âdabına uymayan kimseler bir müddet sonra istiskale uğrarlar, papuçları ellerine verilir.

Sevilen misafirler arasında hoş sohbet olanlar hele hediye misafirler başta gelirler. Böylelikle el üstünde tutuldukları gibi sık sık gelmeleri temenni edilir. Evin genç kızları ona hizmet ederler, giderken de gümüş ayna üzerinden güğümle sular dökülür sokaklara kadar geçirilir.

Eskiden düğüne gelecek misafire kırmızı dipli mum gönderilirdi. Bu aynı zamanda bir davetiye idi. Son zamanlara kadar İstanbul'da Eminönü Balıkpazarında bazı dükkânlarda böyle mumlar satılırdı. Halk arasında "Kırmızı dipli mum ile mi davet edildi", diye bir söz tekrarlanır. Bunun mânâsını bilmeyenler de bilenler kadar ağızlarından düşürmezler.

Tasavvufî mânâda en güzel misafirlik gönüllerde olan misafirliktir. Asıl mihman evi gönüldür, fakat o da bir sırça kıraktır, dokunmağa pek gelmez.

Barbara K. Walker - Warren S. Walker

Yazan : Dr. Saim SAKAOĞLU

Türkiye hudutları dışında yaşayıp da folklorumuza hizmet edenlerin sayısı pek fazla değildir. Bunların Türk olanlarını da bir tarafa bırakırsak, bu sahada çalışanların sayısı bir elin parmaklarını geçemeyecektir. Bunlar arasında yurdumuzda az - çok tanınanları olduğu gibi, hemen hiç tanınmayanları da vardır. Sonuncusuna örnek olarak Prof. William Hugh Jansen (The University of Kentucky, Lexington, Kentucky - A.B.D.)'i sayabiliriz. Folklorumuz hakkında yazdığı makaleler, bizimle ilgili kitaplar hakkında yaptığı tanıtımlarla tanınan Prof. Jansen'i, biz, Türkiye'de pek tanımıyoruz.

Bu yazımızda söz konusu edeceğimiz folklorist aileyi ise Türk folklor araştırmacıları epey zamandan beri tanımaktadırlar. Eserleri ve hal tercümeleri hakkında ise fazla bilgi verilmeyen bu karı - koca folklorist, dergimizin hacmi gözönünde bulundurularak tanıtılmaya çalışılacaktır.

Barbara Jeanne (Kerlin) Walker 13 Ekim 1921'de, Ann Arbor (Michigan) da doğmuştur. Oscar F. Kerlin ile Mildred Baldwin Kerlin'in, üç kızından en büyüğüdür. İlk ve orta tahsilini New York eyaletinin çeşitli şehirlerinde tamamlar. Daha sonra, eyalet başkenti olan Albany'deki State University of New York'a devam eder. 1943 yılında İngilizce ve Tarih disiplinlerinden mezun olur. Müteakiben Cornell University'den İngilizce üzerine Master (M.A.)'ni vererek 1947'de mezun olur.

1943 yılından beri çeşitli eyaletlerde vazife almış bulunan Mrs. Walker hâlen Texas Tech University'de, "School of Education"da "Part - Time Lecturer" olarak çalışmaktadır. Ayrıca "Uysal - Walker / Archive of Turkish Oral Narrative"nin müdürlüğünü de yürütmektedir. Türkiye'ye ilk gelişinde 1961 - 1962 ders yılında bir özel okulda İngilizce öğretmenliği de yapmıştır.

1955'ten beri Amerikan Folklor Society'nin üyesi bulunan Mrs. Walker, Türkiye'nin dışında pek çok Avrupa ülkelerinde de araştırmalarda bulunmuştur. O, 1966'da, yaz aylarını geçirdiği yurdumuza 1974 yazında da eşi ile birlikte 4 haftalığına

gelecektir.

Warren S. Walker 19 Mart 1921'de Brooklyn (New York)'ta doğmuştur. Harold Walker'in oğludur. State University of New York'u 1947'de bitirir. Daha sonra aynı Üniversite'de, 1948'de master (M.A.)'ını ve Cornell University'de de, 1951'de doktora (Ph. D.)'sını tamamlar. Mr. Walker'in çalışmaları İngilizce ve Çağdaş Amerikan Edebiyatında kısa hikâyeler üzerine dir.

1948'den beri çeşitli eyaletlerdeki üniversitelerde profesörlük yapmış olan Mr. Walker 1964'ten beri de, Texas eyaletinin Lubbock şehrinde kurulmuş olan Texas Tech University'deki vazifesine devam etmektedir. 1961 - 1962 ders yılında, Ankara Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi'nde bir yıl hocalığı vardır.

Prof. Walker, kendi sahası ile ilgili pek çok cemiyetin üyesidir. Ayrıca, American Folklore Society, Texas Folklore Society ve New York Folklore Society gibi folklor cemiyetlerinin, Middle East Studies Association, Turkish - American Association gibi bizimle ilgili cemiyetlerin de üyesi bulunmaktadır.

Warren ve Barbara 9 Aralık 1943 yılında evlenmişlerdir. Brian (22) ve Theresa Sue (15) adlarında 2 çocukları vardır.

Türk kültürüne yaptıkları hizmetten ötürü 1967 yılında Milli Eğitim Bakanlığınca taltif edilmişlerdir. Karı - kocanın folklor sahasındaki bazı çalışmaları müşterektir. Fakat daha ziyade değişik sahalarda üzerinde çalışmaktadırlar. Mrs. Walker, Türk masallarını Amerikan çocuklarına tanıtırken Mr. Walker da, ilmi notlarla zenginleştirdiği masallarımızı milletlerarası masal dünyasına sunmaktadır. Ayrıca Dede Korkut Kitabı üzerinde de çalışmaktadır.

Folklorist ailenin çalışmalarına geçmeden önce, Arşiv hakkında da kısaca bilgi verelim. Mr. Walker'in 1961 - 1962 ders yılında bir Fulbright bursu ile Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi'ne gelmesi, oradan Prof. Ahmet E. Uysal ile tanışması, Arşivin kurulması için bir başlangıç olur. O

yıl, yurdumuzun muhtelif yerlerini dolaşan 2 meslektaş bir hayli malzeme derler. Daha sonra Prof. Uysal bu işe devam Prof. A. Uysal'ın da bir müddet Amerika'ya gelir. 1964 yazında 6, 1970 yazında da 3 hafta kaldığı yurdumuzda derlemelerine devam eder. Sonuncu gelişinde, 1970 yılında, Doğu Anadolu'daki derlemeleri esnasında, Erzurum'da, bu satırların yazarı ile tanışır. (Mr. Walker'ın en son gelişi 1973 Ekim ayına rastlar ve I. Milletlerarası Türk Folklor Semineri'ne katılmak için 1 haftalığına gelir.) Bütün bu geliş - gidisler, Arşivin iyice gelişmesine yardım eder. Prof. A. Uysal'ın da bir müddet Amerika'da bulunması, çalışmaları daha da kesifleştirir. Derlenen malzemeler, bir yandan bantlardan yazıya geçirilirken, bir yandan da İngilizceye tercüme edilir.

Bugün 12. cilt tamamlanmıştır. Her cilt ortalama 150 - 160 sayfa kadardır. Sonuncu cilt ile 447. metnin daktilosu da bitmiş olmaktadır. Örnek olmak üzere birinci ve sonuncu ciltler hakkında kısa bilgi verelim.

Birinci ciltte ilk 43 metin yer almakta olup 156 sayfadır. Sonuncu ciltte ise 415.—447. metinler yer almakta olup 150 sayfadır.

Her ciltte metinlerden önce şu bilgiler yer verilmiştir: Arşivin adı, cilt numarası, bu ciltteki metinler, numaraları; Arşivdeki metinlerin tasnifini gösteren bir liste (ki bu tasnif, Tales Alive in Turkey'deki 7'li tasnife yeni bir dalın Miscellaneous'in eklenmesi suretiyle 8 dala ayrılmış olmaktadır.); Türkiye'nin idari taksimatını gösteren bir harita; içindekiler (2 sayfa halinde, numara sırası takip edilerek ve tasnifteki dalı da belirtilmek suretiyle metinlerin adı). Bu 5 sayfa, esas numaralamaya dahil edilmemiştir.

Metinlerde geçen ve tercüme edilmeyip aynen alınan kelime, tabir ve deyimler (Kurban Bayramı, kuruş, dünür, mevlit gibi) ise sayfa altlarında açıklanmıştır.

Her metinden evvel şu bilgilere yer verilmiştir: Metnin numarası, band ve kanlı numarası, anlatıcının adı, soyadı ve memleketi, derleme tarihi.

Metin başlarında verilen bu kısa bilgiler, her cilt için ayrıca tanzim edilen dosyalarda, diğer bilgilerle iyice zenginleştiril-

miştir. Her metin için, şu sıra takip edilerek bilgiler tasnif edilmiştir:

Metnin numarası ve adı, Band numarası, derlendiği yıl, Anlatıcının adı, soyadı, Derlendiği yer (köy taksimatına varıncaya kadar), Tarih: Ay, gün, yıl, Metnin Aarne - Thompson ve Eberhard - Boratav katologlarındaki tip numaraları, Metnin ihtiva ettiği motiflerin Thompson kataloğundaki numaraları, Varyantlar: Bilhassa Tales Alive in Turkey ve Arşiv'deki benzer metinlere yer verilmiştir, Mülâhazalar.

Arşiv, her halde yakın bir gelecekte sahasında başta gelen koleksiyonlardan biri olacaktır. Zira, her gün artan malzeme sayısının yanında, diğer eyaletlerden Arşivde inceleme yapmak üzere gelen folklorcuların ve araştırmacıların sayısı ve kanaatleri bunu göstermektedir. Gerçek durum da budur. Üzülecek durum ise yurdumuzda böyle bir arşivin olmamasıdır.

Arşiv hakkında yurdumuzda pek az neşriyat yapılmıştır. İki kurucusundan Türk olan Prof. Dr. Ahmet E. Uysal'ı da ayrı bir yazımızda tanıtmaya çalışacağız.

MRS. WALKER'İN ESERLERİ

A. KİTAPLAR :

Kendi adına neşrettiği Türk masalları

1. Watermelons, walnuts and the Wisdom of Allah and Other Tales of the Hoca, New York 1964, 72 s. 18 fıkra vardır. Renkli ve resimli.
2. Hilili and Dilili. Chicago 1965, 32 s. 1 masal vardır. Renkli ve resimli Neriman Hızır tercümesinden adapte edilmiştir.
3. Jast Say Hiç! Chicago 1965. 32 s. 1 masal vardır. Renkli ve resimli Neriman Hızır tercümesinden adapte edilmiştir.
4. Once There was Twice There Wasn't. Chicago 1968, 128 s. 7 masal vardır. Renkli ve resimli. Metin sonlarında anlatıcı adları ve tercüme edenler zikrediliyor. (2).
5. The Courage of Kazan. New York 1970, 48 s. 1 masal vardır. Renkli ve resimli.
6. Korolu - The Singing - Bandit, New York 1970, XII+159 s. 12 başlık altında anlatılmıştır. Resimli.
7. The Round Sultan and the Straight Answer. New York. 1970, 34 s. 1 masal vardır. Renkli ve resimli.
8. The Ifrit and the Magic Gifts. Chicago 1972, 32 s. 1 masal vardır. Renkli ve resimli.

Ortak neşrettiği Türk masalları

ARAŞTIRMALARI

9. Stargezer to the Sultan, Mine Sümer ile beraber. New York 1967, 40 s. 1 masal vardır. Renkli ve resimli.

10. The Mause and the Elephant, Naki Tezel ile birlikte. New York 1969, 36 s. 1 masal vardır. Renkli ve resimli.

11. New Patches for Old, Ahmet E. Uysal ile birlikte New York 1974, 48 s. 1 masal vardır. Renkli ve resimli.

Kendi adına neşrettiği başka ülkelerin masalları

12. The Dancing Palm Tree and Other Nigerian Folk Tales, New York 1968, 112 s. 11 masal vardır. Renkli ve resimli. (s. 99 - 122 sözlüktür)

13. Piyş and Pirates (Yunan masalı). New York 1969, 48 s. 1 masal vardır. Renkli ve Resimli.

14. How the Have Told the Truth About His Horse, ortak bir masal. New York 1972, 30 s. 1 masal vardır. Renkli ve resimli.

Ortak neşrettiği başka ülkelerin masalları:

15. Nigerian Folk Tales, warren S. Walker ile birlikte. New York 1961, X+113 s. 5 bölümde 37 masal yer almaktadır.

Not : 1, 7, 9, 10, 11, 12, ve 14 numaralı kitaplar Parents' Magazine Press (New York), 2, 3, 4, ve 8 numaralı kitaplar Follet Publishing Company (Chicago), 5 ve 6 numaralı kitaplar Thomas Y. Crowell Company. (New York), 13 numaralı kitap David Whrte. (New York) ve 16 numaralı kitaplar H. Wolff Book Manufacturing, Company (New York) tarafından neşredilmiştir.

Çocuklar için hazırlanan bazı kitaplarda da Mrs. Walker'ın Türk masallarından ve Nasreddin Hoca fıkralarından seçmeler yaparak neşrettiğini ayrıca hatırladım.

B. MAKALELER VE TANITMALAR

1. Türkiye'de Doğumla İlgili Âdet ve İnanmaların Etnolojik Etüdü, Filiz Kıyığı ile birlikte. Prof. O. Acıpayam'ın aynı addaki eserinin tanıtması. Journal of American Folklore, C. 77, nr. 304, April - June 1964, s. 169 - 170.

2. Folk Tales in Turkey, Ahmet Uysal ile birlikte. Horn Book Magazine, c. 40, February 1964, s. 42-46.

3. The Folks Who Tell Folk Tales: Feld Collecting in Turkey. Horn Book Magazine, c. 47, December 1971, s. 636 - 642.

Mrs. Walker'ın bunların dışında New York Folklore Quartely ve Horn Book Magazine

dergilerinde folklorla ilgili çeşitli yazıları neşredilmiştir.

C. BAND

Bugün, Amerika'da çok rağbet gören bir neşriyat şekli masallara da uygulanmaktadır. Her türden müzik teyp ve kaset bantlarına doldurulmakta ve plâklar gibi satılmaktadır. Mrs. Walker'ın, yukarıda 3 numarada yer alan kitabı SRC (Science Research Associates) tarafından, başka 7 masal ile birlikte kaset bandına alınmıştır. 1973 Reorder No. 3 - 8707.

MR. WALKER'İN ESERLERİ

A. KİTAPLAR

Türk Folkloru ile ilgili olanlar:

1. Tales Alive in Turkey. Cambridge. Harvard Üniversitesi, 1966. Ahmet E. Uysal ile birlikte (3).

2. The Book of Dede Korkut, A Turkish Epic. Austin, Texas Üniversitesi, 1972. Faruk Sümer ve Ahmet E. Uysal ile birlikte (4).

Diğer ülkelerin folkloru ile ilgili olanlar :

3. Whatever Makes Papa laught. A Folklore Sheaf Honoring Harold W. Thompson. New York Folklore Society, 1958.

4. Nigerian Folk Tales, New, York 1961. Barbara K. Walker ile birlikte.

5. James Fenimore Cooper: An Intruduction and Interpration. New York, Barnes and Noble, 1962. Ayrıca 1966'da yeniden basılır. Warren S. Walker'ın bu 5 çalışmasının dışında kendi sahası ile ilgili 12 eseri daha vardır. Sayısını vermekle yetiniyoruz.

B. MAKALELERİ

Türk folkloru ile ilgili olanlar

1. Some Turkish Dimensions of Serendipity. Batı Dilleri ve Edebiyatları Araştırmaları Dergisi, c. I, 1968, s. 15 - 26. Bu makalenin tercümesi Prof. Dr. Ahmet E. Uysal tarafından yapılmış olup orijinalinin sonunda yer almaktadır.

2. An Ancient God in Modern Turkey: The Cult of Hızır, Journal of American Folklore, C. 86, 1973, s. 286 - 289. Prof. Uysal ile birlikte.

Diğer ülkelerin folkloru ile ilgili olanlar

1. The Beckwith Murder Case. New York Folklore Quarlerly, c. 2, 1946, s. 120 - 129.

2. Proverbs in the Novels of James Fenimore Cooper. Midwest Folklore, c. 3, 1953, s. 99 - 107.

3. Dan'l Stamps: Tail Tale Hero of the Ri-

ver Country. Midwest Folklore, c. 4, 1954, s. 153 - 160.

4. Water - Witching in Central Illinois - Midwest Folklore, c. 6, 1956, s. 197 - 203.

5. The Frontiersman As Recluse and Redeev. New York Folklore Quarterly, c. 16, 1960, s. 110 - 122.

6. Chaucer's "Pardoner's Tale": More African Analogues. Notes and Queries, c. 19, 1972, s. 444 - 445.

Warren Walker'in, kendi araştırma sahasında da 15 kadar makalesi vardır.

C. SUNDUGU TEBLİĞLER

Türk Folkloru ile ilgili olanlar

1. Some Turkish Dimensions of Serendipity. South Central Modern Language Association, 1966 Austin - Texas.

2. The "Green Man" in Asia Minor: Quest for a Lost Water Diety. III. International Symposium on Arid and Semi - Arid Lands, 1969. Lubbock - Texas.

3. The Book of Dede Korkut: A Turkish Oral Epic. South Central Modern Language Association, 1970. Memphis - Tennessee.

4. The Evolution and Devolution of a Turkish Oral Epic. American Folklor Society, 1970. Los Angeles - California.

5. An Ancient God in Modern Turkey : Some Aspects of the Cult of Hızır. Middle East Studies Association, 1971. Denver - Colorado.

6. A Turkish Fertile Cult: American Folklor Society, 1972. Austin - Texas.

7. The Book of Dede Korkut as Folk Epic. I Milletlerarası Türk Folklor Semineri, 1973. Ankara.

8. Saintly Fools and the Moslem Establishment: A Middle East Folk Tale Type. South Central Modern Language Association, 1973. Fort Worth - Texas.

Warren Walker'in kendi araştırma sahasında da birkaç tebliği vardır.

C. ALBÜM

Prof. Walker ile Prof. Uysal'ın birlikte hazırladıkları bir de albüm vardır. Bu albüm, sahasında ilk eserdir.

1. Turkish Folk Tale. Bir LP albümü, New York, Folkways Records, 1965. Plâğın her yüzünde bir masal vardır. Crazy Mehmet and Three Priests (Delî Mehmet ve Üç Rahip), The Golden Candlestick (Altın Şamdan). Plâğın iç kapağında masalların İngilizce ve Türkçe metinlerine de yer verilmiştir (5).

(1) Türk Halk Hikâyeleri Milletlerarası Alanda Türkiye'nin Tanıtılmasına Yardım ediyor. Önyasa (Ankara), Yıl: 2, Sayı: 13, Eylül 1966. s. 16 - 20. Bu yazının İngilizcesi de aynı dergide yer almıştır. The Folk Tale: Key To International Understanding of Turks and Turkey. s. 17 - 18.

Kâmil Toygar, Uysal - Walker Sözlü Türk Halk Hikâyeleri Arşivi, Türk Folklor Araştırmaları, c. 15, nr. 294. Ocak 1974, s. 6859 - 6860.

(2) Tanıtılması için bkz. New York Folklore Quarterly. C. 24, nr. 3, September 1968, s. 238 - 239.

(3) Tanıtılması için bkz. Philip Shashko, Tales Alive in Turkey. Abstracts of Folklore Studies. C. 5, nr. 2. Summer 1967, s. 63, 65 numarah Bibliographical Note.

İhsan Hınçer, Tales Alive in Turkey. Türk Folklor Araştırmaları, c. 11, nr. 220, Kasım 1967, s. 4586 - 4587.

WM. Hugh Jansen, Tales Alive in Turkey. Journal of American Folklore, c. 83, nr. 327. January - March 1970, s. 95.

(4) Tanıtılması için bakınız: İ(hsan) H(ınçer) Dede Korkut Kitabı Amerika'da İngilizce olarak yayınlandı. Türk Folklor Araştırmaları, c. 14, nr. 282, Ocak 1973, s. 6527 - 6528.

Ayrıca Mrs. Walker ve Arşiv hakkında da kısa bilgi eklenmiştir.

Mehmet Kaplan, Dede Korkut Teksas'ta. Hırsar (Ankara), c. 13nr. 112 (187), Nisan 1973, s. 5.

Talât Salt Halman, Dede Korkut. The Book of Dede Korkut: A Turkish Epic Book Abstract - An international Literary quarterly, April 1973 (Norman - Oklahoma).

Dr. Saim Sakaoğlu, The Book of Dede Korkut. Türk Folklor Araştırmaları, c. 14, nr. 286, Mayıs 1973, s. 6634 - 6635.

WH. Hugh Jansen, The Book of Dede Korkut: A Turkish Epic Journal of American Folklore, c. 86, nr. 342. October - December 1973, s. 393 - 395.

Ayrıca Lord Kinross da Heroic Nomades adlı bir tanıtma yazısı nesretmiştir. İngilterede nesredilen derginin sadece ilgili yazısının fotoğrafını temin edebildik. Onun da bibliyografik künyesi kayıtlı değildir (s. 24-26).

(5) Tanıtılması için bkz. İlhan Başgöz, Turkish Folktales in Turkish. Journal of American Folklore, c. 80, nr. 318. October - December 1967, s. 415.

Bize gelen KİTAPLAR

★ ★ ★ ★ ★

★ ★ ★ ★ ★

● Uğur Barlas - "ANADOLU DÜĞÜNLERİNDE İNANMALAR". Önsöz, Büyü ve düğünsel büyüler, Bağlamalar, Bağ önlemler, Bağ gözmelere, Büyüsel pratiklerin incelenmesi, Sonuç, Sözlük, Kaynakça ve Alfabetik dizin. Karabük Halk Eğitimi Yayını: 2, Araştırma Dizisi: 1. 18,5x13,5 Cm. boyunda, 192 sayfa, 20 lira.

● Mazlum Nusret Kılıçkiran: "ÖYKÜLERİ VE TÜRKÜLERİYLE KİLİS". C. Aşkar'ın Kilis Folkloru, Ş. Çolakoğlu'nun Kilis Tarihi önsözlerinden sonra Kilis üzerine yazarın hazırladığı Kilis düğünleri, türkülleri ve hikâyeleri hakkında geniş metin ve notalar. Kilis Yüksek Öğretim Kül. Yard. Derneği Yayını: 1. Yazarın İzmir Radyosu adresinden edinilir. 20x24 boyunda, 122 sayfa, 10 lira.

● Macide Gönül: "TÜRK ELİŞLERİ SANATI (16-19. Yüzyıl) Prof. Dr. Nermin Erdentuğ'un Önsözü. Türk İşlemeleri hakkında, Tarihçe, Nakış metodları, neveleri, eski Türk işlemlerinde en çok kullanılan nakışlar, yüzyıllara göre motifler, nakışlar, işlemeli eşya neveleri, resimlerin izahları, Bibliyografya, ayrıca 32 tane resim - tablo. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları: Sanat Dizisi: 13. 24x16 boyunda, 114 sayfa, 35 lira.

● "CUMHURİYETİN 50. YILINDA TOKAT" 1973 İli Yılığ. Metinler Tokat Valisi M. Zekâi Gümüşiş, M. Samsaroğlu, İ. Saraçoğlu, M. Kurdoğlu, Cemalettin Peker, Fethi Güneşen ve Gülsevîm Tağtay tarafından hazırlanmıştır. Tokat Folklor ve Etnografyasına da geniş yer ayrılmıştır. Sonunda geniş bir bibliyografya ile 20 sayfalık Endeks yer almaktadır. 27,5x19,5 bo-

yunda, 438 sayfa, 60 lira.

● Adnan Turani: "ÇAĞDAŞ SANAT FELSEFESİ". Bu felsefeyi geliştiren etkenler. Başta Suut Kemal Yetkin'in önsözü yer almaktadır. Varlık Faydalı Kitaplar: 142. 16,5x12 boyunda, 244 sayfa, 15 lira.

● J. C. Bisler - Nihal Önel, "ÇAĞDAŞ İŞLÂM DÜNYASI". Varlık Yayınları, Faydalı Kitaplar: 143. 204 sayfa, 10 lira.

● Dr. Andre Morali - Daninos / Samih Tiryakioğlu: "CİNSEL İLİŞKİLER TARİHİ". Varlık Yayınları, Faydalı Kitaplar: 145. 16,5x12 boyunda, 176 sayfa, 10 lira.

● Melih Cevdet Anday: "AYLAKLAR". Roman. Varlık Yayınları, Büyük Eserler Kitaplığı: 232. 16,5x12 boyunda, 294 sayfa, 15 lira.

● Ignazio Silone - Nihal Önel: "FANTAMARA". Roman. Varlık Yayınları, Büyük Eserler Kitaplığı: 233. 16,5x12 boyunda, 256 sayfa, 15 lira.

● H. G. Konsalık - Samih Tiryakioğlu: "KORKUNÇ YÜZLÜLER KOĞUŞU". Roman. Varlık Yayınları, Büyük Eserler Kitaplığı: 235. 16,5x12 boyunda, 374 sayfa, 20 lira.

● İvan Turgenyev - M. Cevdet Anday: "BABALAR VE OĞULLAR". Roman. Varlık Yayınları, Büyük Eserler Kitaplığı: 236. 16,5x12 boyunda, 298 sayfa, 15 lira.

● İsa Kayacan: "NODULLAR". Cumhuriyetimizin 50. Yılında kültür ve yayınla ilgili denemeler. Ece Yayınları, P.K. 9, Samanpazarı - Ankara. 19x12 boyunda, 48 sayfa, 5 lira.

● İsa Kayacan: "İREZİLLİK BİRİKİNTİLERİ". Hikâyeler. İkinci basım. Ece Yayınları. 19,5x14 boyunda, 68 sayfa, 5 lira.

Yıllık abonesi : 30,

altı aylık abonesi : 15
liradır.

Yurt dışı senelik abone :
\$ 5, Ɔ 2, DM 12

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

Basılmayan yazılar
istenince geri gönderilir.

Dizgi ve baskı:
Halk Matbaası
İstanbul

Sahibi ve Genel Yayın Müdürü : İHSAN HINÇER

Yazı İşlerini Fillen İdare Eden Sorumlu Yönetmen :

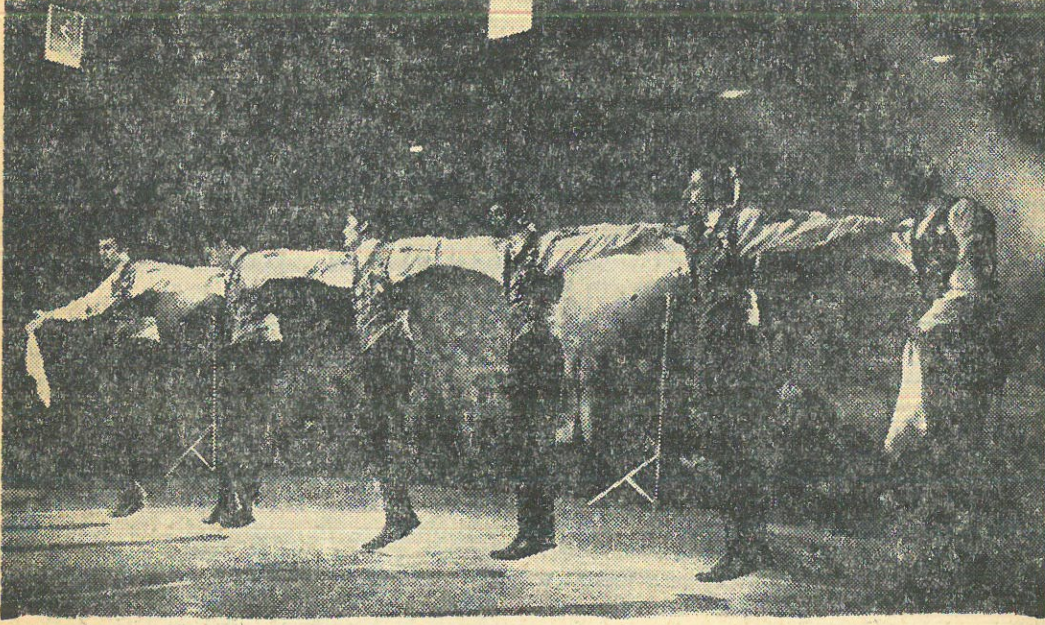
BORA HINÇER

Mektup ve havale için adres : Posta Kutusu : 46, Aksaray - İstanbul , Tel: 22 49 74

(TÜRK) HALK BİLGİSİ (FOLKLOR) DERNEĞİNİN YAYIN ORGANIDIR.

Türkiye Liselerarası 4. Halk Oyunları Yarışması

Yazan : Nursel HİNÇER

Evvelki yıl yapılan Liselerarası Halk Oyunları Yarışması'nda finale kalan Ağrı Lisesi Ekibi

Milliyet Gazetesi'nin 4 yıldan bu yana düzenlediği Türkiye Lise ve Dengi Okullararası Halk Oyunları 1974 yarışması, bu yıl da çok başarılı bir şekilde yapılmış ve sonuçlanmış bulunmaktadır.

Milliyet Gazetesi Dış Münasebetler Müdürü Necdet Günkut ve Yardımcısı Uzman Sağlık'ın organize ettiği yarışmaya İstanbul'da 11, 12, 13 Mart'ta 35, İzmir'de 16 Mart'ta 10, Isparta'da 18 Mart'ta 3, Adana'da 21 Mart'ta 9, Gaziantep'te 22 Mart'ta 6, Diyarbakır'da 24 Mart'ta 14, Malatya'da 26 Mart'ta 10, Kayseri'de 28 Mart'ta 6, Ankara'da 30 Mart'ta 12, Bursa'da 1 Nisan'da 8 ve Edirne'de de 3 Nisan'da 8 bölge lise ve dengi okul halk dansları topluluğu katılmıştır. İstanbul dışında kalan 10 bölgede yörelerinin tarafsız halk oyunları uzmanları ile Milliyet Gazetesi'ni temsil eden Ömer Salor, Üstün Gürtuna ve Çora Hınçer Jüri üyeliği yapmışlardır.

Finale kalan 14 lise topluluğu 23 Nisan 1974 günü İstanbul'da saat 20 den 24 e kadar yapılan yarışmada aşağıdaki dereceleri (yanlarında gösterilen pek az farklı puanlarla) almışlardır.

Birinci : İstanbul Motor Sanat Enstitüsü (Erzurum Barları'yla). 4420 puan,
İkinci: İstanbul Erkek Lisesi (Van Halayları'yla). 4405 puan.

Üçüncü : Balıkesir Necati İlköğretmen Okulu (Kız oyunları'yla). 4375 puan.

Dördüncü: Isparta Gönen İlköğretmen Okulu (Isparta Oyunları'yla). 4325 puan.

Beşinci: Kars Kız İlköğretmen Okulu (Yerli Halay ve Bar oyunları'yla) 4315 puan

Altıncı: Urfa Kız İlköğretmen Okulu (Urfa Halayları'yla). 4155 puan.

Dokuzuncu: Beşikdüzü Kız İlköğretmen Okulu (Sivas Halayları'yla). 4140 puan

Onuncu Mut Lisesi (Bölge Halayları'yla). 4060 puan .

Onikinci : Fethiye Lisesi (Zeybek ve Kasık Oyunları'yla). 4035 puan.

Onüçüncü: İstanbul Vefa Poyraz Lisesi (Eğin Halayları'yla). 3915 puan.

Ondördüncü: Diyarbakır İlköğretmen Okulu (Halay Dansları'yla). 3723 puan.

Kıyafet dalındaki birinciliği 1200 tam puan üzerinden 1165 puanla Balıkesir Necati İlköğretmen Okulu almıştır.

Osman Baki Yey (1906 - 1969)

Yazan : Ali Rıza ÖNDER

Halkbilim alanının sessiz ve gösterişsiz araştırmacılarından birisi olan Osman Baki Yey'in yayınlanmış yazıları ve eseri yoktur. Ancak bu konudaki çalışmalarının ürünü olan derlemelerini Türk Dil Kurumu satın alarak değerlendirmiş ve arşivine koymuştur. Halkbilim ile uğraşanların yararlanmalarına yardımcı olmak ve ülküsünü sağlığında gerçekleştiremeyen bu talihsiz kişinin hakkını ölümünden sonra verebilmek, bu yazımızın amacı olmuştur.

Osman Baki Ley, 1906 (rumi 1322) yılında İstanbul'da doğmuştur. Babası Osman, Anası Ayşe Nigâr'dır. Beyoğlu Kasımpaşa Nalinci Hacı Hasan Mahallesinde 27 numaralı evde kayıtlıdır. Kendisinden beş yaş küçük olan Sabahat Hanımla evlenmiştir. Çocuğu yoktur. Arkasında hanımı ile birlikte bir üvey kız çocuğu bırakmıştır.

İlkokulu bitirdikten sonra hayata atılmış ve askerliğini 1929 - 1930 yılları arasında Jandarma olarak yapmıştır. Bir süre serbest işlerde çalışmış ve 6 ocak 1938'de Şirketi Hayriye'ye girmiştir. Burada çalışırken İstanbul Erkek Lisesi'nde verdiği sınavı kazanarak 20.7.1944'de Ortaokul diploması almıştır. 23 ocak 1945 gününde anılan şirketin işine son verilmesi üzerine Deniz Ulaştırma İşlerini devralan Devlet Deniz Yollarında görevine devam etmiştir. Son görevi Denizcilik Bankası Şehir Hatları İşletme Başmemurluğudur. Sicil Numarası 4092 dir. Bu görevde 25 yıl altı ay çalıştıktan sonra 3.10.1963 gününde sağlık nedeni ile emekliye ayrılmıştır. Altı yıl daha yaşadıkten sonra 12.6.1969 da İstanbul'da ölmüştür.

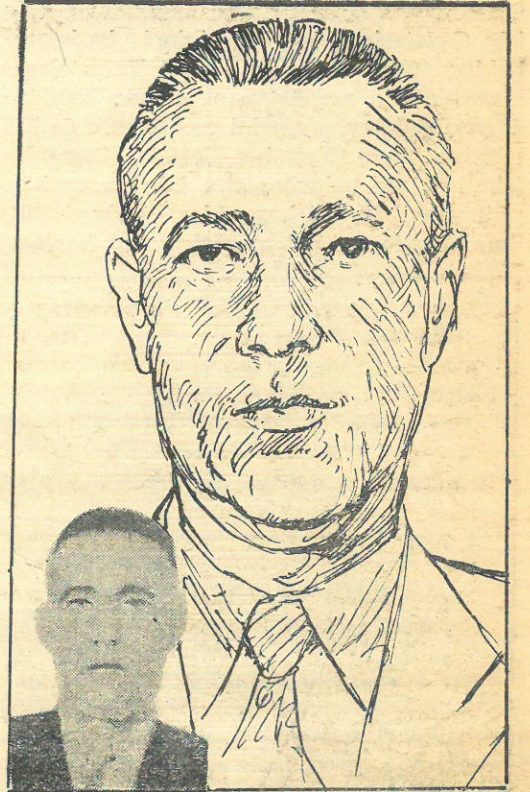
Emekli olduğu sırada bir gün Türk Dil Kurumu'na gelerek Genel Yazman Ömer Asım Aksoy'a, Halkbilim çalışmalarına ilişkin bir dosya getirdi. Bunun, Kurum yayınları arasında bastırılmasını, bu yapılmazsa arşiv için satın alınmasını istedi. O sırada bir raslantı sonucu olarak ben de orada bulunuyordum. Sayın Aksoy ikinci isteği kabul etti, getirilen incelemeyi uzmanlara incelettirerek satın alacağını bildirdi. Sözüünü kısa bir sürede yerine getir-

mesi üzerine Baki Yey'in araştırma dosyası Türk Dil Kurumunun arşivine girmiş oldu.

Şimdi, Kurum Kitaplığındaki Etütler Listesinin 109. sırasında kayıtlı bulunan bu incelemeden söz etmenin sırası gelmiştir. İnceleme şu adı taşıyor: ATASÖZLERİ VE DEYİMLER, DİLEKLER, İLENÇLER, TEMSİLİ FIKRALAR, İSTİŞHAD VE İSTİDLALLERİYLE. (Toplayan ve tertip eden Baki Yey Denizcilik Bankası Başmemurluğundan emekli).

Bu incelemelerde konu ayrımı yapılmadan derlenen bütün maddeler karma olarak alfabe sırasına konmuştur. Söz sayısı 24581'dir. Tamamı 2208 sayfa tutmaktadır. Sarı kâğıtlara el yazısı ile yazılmıştır.

Asıl metne girilmeden önce "Mehazlar" başlıklı bir bölüme yer verilmiştir. Burada 18 kaynak eserden yararlandığı bildir-

Osman Baki Yey

rilmektedir. Onu izleyen ve ÖNSÖZ niteliğini taşıyan yazıda ise bu çalışmaların nasıl başlatıldığı ve nasıl bitirildiği anlatılmaktadır. Şimdi Önsözü olduğu gibi aktarıyoruz:

"Genç yaşımdan beri atasözlerine karşı içimden gelen bir hürmet ve sevgi duyardım. Duyduğum herhangi bir atasözünü ufak kâğıtlar üzerine yazar, bir kenarda muhafazaya çalışırdım. Zamanlar böyle geçtikçe bunların büyük bir yekün tuttuğunu gördüm. Bir araya toplamak ve intizam dahilinde sıralamak için bir büyük deftere alfabetik tarzda yazdım. Fakat zamanla bu defter, hergün birkaç tane daha ilâve edildiğinden, bir müddet sonra doldu. Bunun yerine bu defa üç defter alıp atasözlerini yine alfabetik usule göre bu yeni defterlere naklettim. Böylelikle seneler birbirini takip ettikçe bu defterler de dolmaya başladı. Bu sıralarda eskiden yazılmış atasözünü kitaplarımız olacağı zehabına sahip olarak aramaya başladım. Evvela merhum ve muhterem Şinasi Beyin "Durub-u Emsal-i Osmaniye'sinin 1870 senesinde Tasviri Ef-kâr Gazetesinde basılan ikinci baskısını buldum. Sonra sıra ile Ahmet Vefik Paşa Hazretlerinin nerede ve ne zaman basıldığı yazılı olmayan eserini ve bilahare de Ebüzziya Beyin "Durub-u Emsal-i Osmani" isimli eserini tedarik ettim. Böylece en büyük ve en önemli kaynakları edinmiş oldum. Bende mevcut atasözleri ile bunları

harf be harf, kelime be kelime mukayese edip karşılaştırarak yanlışlarını tashih ve bende olmayanları ilâve ile bu kere altı büyük deftere yine alfabetik şekilde naklettim. Bu arada Tekezade Mehmet Sait beyin Durub-u Ef'al-i Türkiye veyahut Atasözleri isimli eserini de edindim. Bundan sonra Abdülahat Nuri Beyin Atalarsözü'nü Velet İzbudak'ın Atalar sözünü, Sadettin Nüzhet ve Ferit Beylerin müşterek yazdıkları Konya Vilayeti Halkiyat ve Harsiyatını, Sahafklar Çarşısında kitapçı İsmail Efendiden aldığım el yazması bir tıp kitabının sonuna eklenmiş 484 atasözünü, eski sefaret imamlarından Haşim Veli Efendinin Atalarsözü, zamanımıza kadar intişar etmiş küçüklü büyüklü, bulduğum atasözüne ait eserleri aldım ve tetkik ettim. Bende mevcut olmayanlarını tamamladım. Bayazıt Kütüphanesi memurlarından rahmetli Rifat İzgi'nin delaleti ile Fatih Millet Kütüphanesi'nin Ali Emiri kısmında yine Ali Emiri Beyin el yazması Atalarsözü'nü edindim. Bu suretle çalışarak 24581 adet atasözünü, deyim, dilek, ilenç, temsili fıkra ve kinayeler külliyyatı meydana geldi. Merhum ve muhterem Şinasi Beyin eserinde yaptığı gibi, atasözlerini atalarımızın nerelerde ve nasıl kullandıklarını göstermek için de 4000 adet manzum ve mensur istidlaller, alâkalı atasözlerinin altına ilâve edildi. Bu şekilde naçiz eserimiz Allahın yardımı ile meydana gelmiş oldu".

Ekza - 9 Ekzema merhemi
Algo - Tablet Ağrı hapi
Lokman - Tablet Ağrı hapi
Algopirin Analjezik tablet
Algo - Tablet 4 tabletlük
Moruvit - Vitamine Kuvvet şurubu
Kina - Kola İştah şurubu
Anamur Burun ve göz damlası
Meprool Tablet Sinir hapi
Sollargen Granüle Ekzema - kaşıntı
Sel de Gastrin Granüle Mide tozu
Gastro Goutes Mide damlası
Gastroguanil İshal kesici tablet

LOKMAN MÜSTAHZARI
HALK SAĞLIĞI
HİZMETİNDE

Metegastrin Mide tozu
Derivat Yara ve yanık merhemi.
Derisepto! Yara ve göbek tozu
Dover Tablet Öksürük ve bronşite
Metekodin Öksürük hapi

Metekodin Öksürük şurubu
Algo - Liniment Ağrı
Algo - Wax Ağrı merhemi
Algo - Wax Vazo Grip ve ağrılarda
Algo - Wax Nazal Nezle merhemi
Ma-ka-ta Basur merhemi
Cuti - Cura Cilt losyonu
Pedi - Cura Ayak banyosu
Pilo - Cura Saç ilacı
Lokman Kaşe ağrı kesici
Panason (20 Gr. paket)
Sağlık çayı
Panason (50 Gr. alüm. kutu)
Lokman Çayı Afiyet çayı
Dr. Krom Diş patı
(Folklor : 49)

Derlemeler :

Hayvan Hikâyeleri

Derleyen : Ertuğrul TAYLAN

1) TILKI, KURT, TAVŞAN, AYI VE KEDİ

Ayı, kurt, tilki ve tavşan arkadaş olmuşlar. Bir gün "Hadi ferfene yiyelim" deyip hazırlığa girişmişler. Ayı dağdan odun getirmiş. Kurt, bir sürüden iki-üç koyun çalmış. Tavşan çalı çırpı toplayıp ocak hazırlamış. Tilki de bir kümese tavuk çalmaya gitmiş. Kümese yanında bir kedi görünce "Bak, ben sana varacağım. Ses çıkarma da şurdan iki-üç tavuk çıkarayım", demiş. Kedi de razı olmuş. Tilki giderken "Arkadaşlarla akşam ferfene yiyeceğiz. Sen de buyur", diye konuşmuş. Koyunları, tavukları, kesip temizlemiş, doğramışlar. Yemekler pişip şöyle kenara çekilirken tilki "Benim şiş bıyıklı bir kocam var. O da gelecek, sakın korkmayın", diye konuşmuş.

Akşam olunca kedi iri sesiyle miyavlaya miyavlaya gelmiş. Onun heybetinden, şiş bıyıklarından korkan tavşan bir tarafa ayı ile kurt da bir tarafa kaçmış. Tilki ile kedi sofraya kurulup doyusuya yemişler.

2) AYI İLE TILKI

Tilki ile ayı arkadaş olmuşlar. Bir gün yolda giderken tilki atlayıp binmiş ayının sırtına. Ayı "Arkadaş ne oluyor? Ne yaptın sen?" diye itiraz edince tilki "Dur, arkadaş, yoruldu. Bir sigara içeyim", diye konuşmuş. Ayı ses çıkarmamış ama, sigaradan ateş düşmemiş mi? Sırtı cayır cayır yanmaya başlamış. O sırada bir gölün kıyısında bulunuyorlarmış. Tilki "Arkadaş, aklın varsa göle kaç", diyerek uzaklaşmış. Uzaklaşmış ama, bir düşüncedir de almış; "Ben bunu yaktım. Sonra da akıl verip kurtardım. Ya bir eline düşersem ne yaparım?" Düşünmüş, taşınmış ve bir değirmene uğramış. Un yalamış, yüzünü gözünü una belemiş. Yolda ayıya rastlamamış mı? Ayı "Sen beni neye yaktın? Şimdi elim geçtin mi?" diye üzerine yürüyünce aşağıdan alıp "Ne yaptın ki?" diye bilmezliğe vurmuş. Olup bitenler anlatılınca "Arkadaş ben değilim o. Bak değirmenden geliyorum, üstüm başım un uğra. Ben seni tanımıyorum bile", diye konuşarak yakayı kurtarmış. Ayı, kendini yakan tilkiyi aramak için yoluna devam etmiş.

3) CIRCIR BÖCEĞİ İLE KARINCA

Evvel evvelerde bir circir böceği varmış. Vaktini ağaçlarda saz çalıp türkü söyleyerek geçirirmiş. Günlerden bir gün circir anasına karakızın (karıncanın) kızını alıvermesini istemiş. Anası "Oğlum karakız bize kız vermez. O çalışkan tertiplidir. Sen ise haylazsın", demiş. Oğlu "Üzüm birbirini görür de kararır. Evlenince beraber çalışırız" diye ayak direyince anası komşudan bir kadınla birlikte kalkıp kız istemeye gitmiş. Varmışlar, içeri geçmişler. Kadınlar karıncanın azığını tertibini görünce hayrette kalmışlar. Mercimek, burçak, arpa, yulaf, fasıl yığınları ayrı ayrı yerlerde ve geniş bir yer kaplıyormuş. Dereden tepeden konuştuktan sonra ev sahibi kadın "Biz sormadık, siz söylemediniz. Hizmetiniz nedir", diye sormuş. Circirin anası "Allahın emri Peygamberin kavli ile kızınıza müşteriyiz. Ne dersiniz", demiş. Ev sahibesi "Konuşalım, curuldaşalım da cevap verelim", demiş. Kadın dönüştü "Ay oğlum, gitsen de bir görsen. Bir evleri var. Doldurmuş, azığını düzmüş", diye anlatmış.

Ertesi gün birisi karıncaya "Akşam düürler geldi. Ne cevap verdiniz", diye ağız aramış. Karınca "Bir cevap vermedik ama, ben ona kız vermem. Yaz circir, kış circir. Benim bir sene topladığım yedi yıl yeter", diye konuşmuş. Circirin anası birkaç gün sonra bir daha gitmiş. "Belli mi değil, cevabınızı almıya geldim, ne diyorsunuz", diye sormuş. Karakız, Babası "Ben altı ay azıklı götü kazıklıya kız vermem", diyor, demiş. Kadıncağız gelmiş oğluna anlatmış. Oğlan "Gel anacığım gel, tuz torbasını başıma takmayayım. Dal başıma girerim yeşil çalınların arasına, keyfime bakarım", diye konuşmuş.

4) KARA BÖCEK VE KARISI

Evvel evvelerde memleketin birinde bir kara böcekle karısı varmış. Bir gün kadın pazara gidecek olmuş. Adam, "Sen ne yapacaksın pazarda, yolda, kalabalıkta Ben gideyim", demişse de kabul etmemiş. Başına bir örgü almış, çıkmış yola. Az gitmiş uz gitmiş, bir de bakmış ki su birikmiş bir öküz izin içinde. Çalışmış, çırpınmış ama

Avcının Avı

Derleyen : Numan KARTAL

(Anlatan : Kemal Yağız, Bakırlı Köyü — Kandıra, 1958)

Bir varmış bir yokmuş, Tanrı'nın kulu çokmuş. Bu kullar arasında bir adam, bu adamın da üç oğlu varmış.

Oğlanlar büyümüşler, serpilip boy vermişler. Günün birinde bu böyle olmayacak demişler. Kendi ekmeklerini kendilerinin kazanmalarına karar vermişler. Üçü birden yola koyulmuşlar. Az gitmişler uz gitmişler, dere tepe düz, altı ayla bir güz gitmişler. Bir de bakmışlar arkalarına, bir arpa boyu yol gitmişler. Gene yola koyulmuşlar, yedi dağ ile denizi aşmışlar, gelmişler yol kavşağına. Ayrılmışlar birbirlerinden, tutmuş herbiri bir yol. Birisi hırsızlar ülkesi ne, ikincisi avcılar yöresine, üçüncüsü de terziler kentine gelmişler. Eh demişler, kaşığımızdaki kısmetimiz buymuş, bize düşen bunları öğrenmekmiş. Öğrenmişler sanatlarını.

Sonra tekrar yola koyulmuşlar, ayrıldıkları kavşakta buluşmuşlar. Güle oynaya babalarının evine gelmişler. Babaları sormuş öğrendikleri zanaatı çocuklarına. Tümü ben şunu ben bunu öğrendim demiş, nasıl öğrendiklerini anlatmışlar.

Aradan uzun bir suskunluk geçmiş, ardından babası karşıda duran bir ağaç göstermiş. Ağaçta bir yuva, yuvada yumurta var, bunu hırsız alacak; avcıya da nişan dikecem, avcı onu vuracak; terzi de vurulan nişanı dikecek ve alınan yumurtaları yuvaya koyacak demiş. Böylece zanaatlarını öğrenip öğrenmediklerini bilmek istemiş. Öyle de yapmışlar, öğrendiklerini babalarına kanıtlamışlar.

Bu kez babaları yeni bir denemeye gikçıkamamış... kocası evde durmuş duramamış, "Gidip şuna bir bakayım", diye çıkmış yola. Vara vara varmış ki karısı bir çukurda debelenip duruyor. "Örümceli öre gelin, pürümbeli püre gelin. Ver elini de çıkarayım", diye elini uzatmış, ama karısı orali olmamış. O vakit "Senin gibi karı olacağına olmaz olsun" deyip çiğneyi çiğneyivermiş de geçip gitmiş.

(Anlatan: Uşak'ın Çokaklı Köyü'nden Fatma Taylan, 55 yaşında).

rişmiş. Periler denizinde bir gemi, gemide bir kız var demiş. O kızı kim getirirse onunla evereceğim, getiremiyeni de vuraçağım demiş. Oğlanların üçü birden gitmişler, periler denizinin kenarına gelmişler. Bakmışlar denizin ortasında kocaman bir gemi, içinde ayın ondördü gibi güzel bir kız. Üç oğlanın ağzının suyu akmış, üçü de ah bir alabilsek diye iç geçirmiş. Geçirmiş ama nasıl? Hırsız oğlan çalarım demiş, yüzücülüğüne güvenerek hemen suya atlamış. Var gücüyle kulaç atar, gemiye yaklaşmak için çabalamış. Avcı oğlan avcılığına güvenmiş, sihirli okumu fırlatırım, değdiği gibi perilerin getirdiğini görürüm, hırsız ağamdan önce alır evlenirim demiş. Sıra küçük terzi oğlana gelmiş. Meğer oğlanın parmağında bir yüzük varmış. Çıkarmış, üç kez öpmüş, alına götürmüş. Oğlan bir kuş olup gemiye uçmuş, kızın parmağına yüzüğü takmış. Kız da kuş olmuş, ikisi birlikte eve gelmişler. Diğer oğlanlar da eve gelmişler, babalarına kardeşimiz bizi aldattı demişler. Babalarından sihirli birer yüzük istemişler. Babaları da vermiş ama yeni bir denemeye girişmiş.

Babaları düşünmüş, ardından karşıda duran dağı göstermiş. Orada duran tavşanın yavrularını kim gizlice alırsa kızı ona vereceğim demiş. Üç oğlan birlikte koyulmuşlar yola, varmışlar tavşanın yuvasına. Avcı düşünmüş, üçümüzde de aynı yüzük var demiş. Başka bir kurnazlık yolunu denemiş. Hırsız ağasına sen yuvaya gir, terzi kardaşına da sen de gizli bir yerde bekle demiş. Hırsız ağası yuvaya girerken çekmiş okunu, öldürmüş onu. Almış yavruları, koyulmuş yola. Terzi kardaşı görmüş bunu, ağam nerde demiş, avcının kurnazlık ettiğini bilmiş. Avcı okunu çekeceği sırada çıkarmış yüzüğünü avcı kardaşından önce, öpmüş üç kere, sürmüş başına, olmuş kuş, varmış eve. Avcı da gelmiş eve. Gelmiş ya tavşan yavruları kuş olmuş terzinin elinde. Babası hırsız oğlunun yok olduğuna sevinmiş, avcı oğlunun vurduğuna yerinmiş, terzi oğlunun akıllılığına hayran olmuş ve kızı ona vermiş. Onlar ermiş muradına, biz çikalım kerevetine.

TÜRKİYE
GARANTİ BANKASI A. Ş.

KURULUŞ : 1946

YURT İÇİNDE

235 ŞUBE

Zengin Para İkramiyeleri

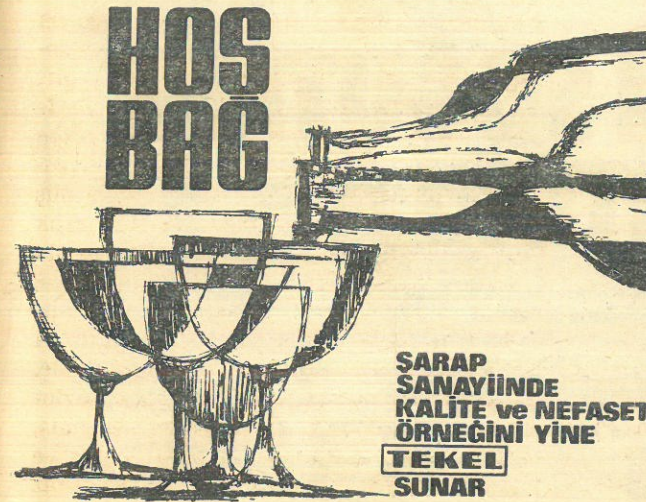
1974 te 8 Milyon

TÜRKİYE
GARANTİ BANKASI

(Yeni Ajans : — 58)

(Folklor : 57)

(Basın : 60617 — 59)

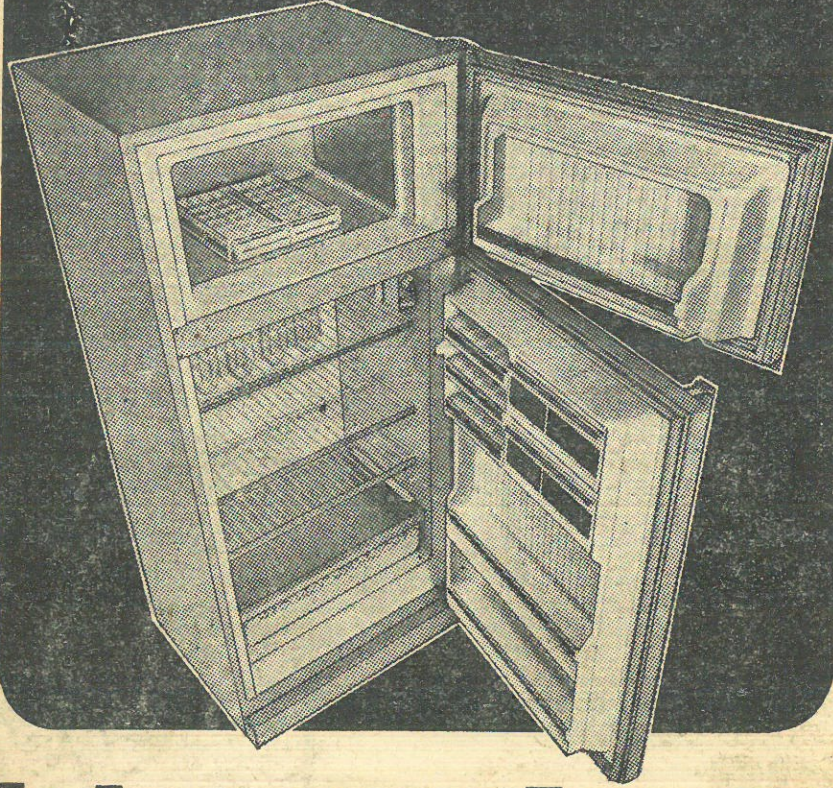
OPON, bas, dis, sinir, romatizma, lumbago ve soğuk algınlığından ileri gelen ağrıları keser OPON, bayanların zamanlardaki sancılarında faydalıdır OPON, günde 6 tablet alınabilir

çantanızda
daima
OPON
bulundurunuz...

(Folklor : 60)

ARÇELİK dupleks

İKİ AYRI SOĞUTMA TEK MOTORLA

Arçelik Duplex'te, normal bir buzdolabı olan alt bölme için gerekli soğutmayı da, üstteki "derin dondurucu" bölme için gerekli o müthiş soğutmayı da tek motor sağlar. Böylece, daha az elektrik sarfiyatı ve daha az arızalanma ihtimaliyle daha masrafsızdır

Arçelik Duplex. Daha sessizdir. Tek motorlu Arçelik Duplex'te yiyeceklere içeceklere ayrılan yer daha büyüktür. İki ayrı soğutma tek motorla! İki kapılı buzdolabı yapımında bütün dünyada uygulanan sistem budur. Yurdumuzda yalnız Arçelik Duplex'te!

Genel Satıcıları:
BEKO TİCARET A.Ş.
Tel.: 49 00 39
BURLA BİRADERLER ve Şti.
Tel.: 45 52 00

kalitede öncü... fiyatta ölçü

(Yeni Ajans : 305-61)

T.C.ZİRAAT BANKASI

(Basın : 20224 - 60148 - 62)

DAMLIYA
DAMLIYA
GÖL OLUR

TURKIYE BANKASI

paranızın... istikbalinizin emniyetidir

(Folklor : 63)

(Yeni Ajans : 64)

159

Baş
ağrılarına
karşı

GRİPİN kullanınız.
GRİPİN, bas, dis, adale, sinir,
lumbago, romatizma, sıyalık
ağrıları teskin eder. GRİPİN,
grip ve nezle başlangıcında
birçok fenalıkları önler.
GRİPİN, 4 saat arca ile
günde 3 adet
alınabilir

GRİPİN

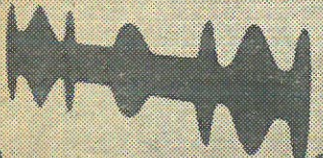

800'den fazla şube ile
HER YERDE HER ZAMAN
hizmetinizde

Perma-Sharp'ı zirveye yerleştiren
ileri yapım tekniği:

elektronik bombardıman.

PERMA-SHARP

SUPER STAINLESS

Tras bıçağında dünyanın en ileri yapım tekniğidir elektronik bombardıman. İlimin, teknolojinin son buluşudur. Perma-Sharp bugün bu tekniğe sahiptir. Şimdi her Perma-Sharp, en sert metaller ile elektronlanmaktadır.

Bu özel sistemdir, yeni Perma-Sharp'ı zirveye yerleştiren. Yeni özel sistem Perma-Sharp'ın ömrü daha uzundur... % 40 oranında daha uzun... her bıçağa daha fazla tras olanağı vermek için. Perma-Sharp'ın keskinliğini arttırmıştır, elektronik bombardıman... daha yumuşak, daha rahat bir tras için.

Kalitesinde daha da istikrarlıdır, yeni Perma-Sharp... her bıçağın aynı üstünlüğü taşıması için.

İşte bu yeni özel sistemdir, Perma-Sharp'ı Türkiye'den İngiltere'ye, İspanya'dan Amerika'ya üstün kılan.

Perma-Sharp zirvededir bugün... orada kalacaktır.

Nerede olursa olsun, üstünlüğü tartışılmayacak şekilde.

Perma-Sharp'ınızı yeni ambalajında isteyiniz.

Nerede olursa olsun, Perma-Sharp'ların üstünlüğü tartışılmaz.

GRAFİKA 195 749

(Grafika : - 65)

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

HAZİRAN 1974

İÇİNDEKİLER :

- "Budunbilim Terimleri Sözlüğü" Üzerine Muzaffer UYGUNER
Halk Danslarımızda Köken, Etkiler, Anlam Nejat BİRDOĞAN
Hayali Küçük Mustafa İle Bir Konuşma Nail TAN
Eskişehir - Erenköy'de Evlenme Âdetleri Zümrüt ERK
Folklorcu Ziya Gökalp —3— Hikmet DİZDAROĞLU
Ankara "Folklor Araştırmaları Kurumu" Kongresi — Aynı Kurum'un Ziya
Gökalp'in 50. Ölüm Yıldönümü Dolayısıyla Düzenlediği Konferanslar T.F.A.
Folklorcularımız: Kemal Güngör (1914—1961) Hikmet GÜRÇAY
Çukurova'da Bulgur ve Bulgur Yemekleri Müyesser TOSUNBAŞ
Erzurum — Oğuzkent'te Zihinsel Bir Oyun: "Pig" Osman SINAYUÇ
İstanbul'da Eski Hidirellezler —17— Münevver ALP
Karacaoğlan'a Ait İlk Araştırmalara Dair Mektuplar Celâl KİŞMİR
İst. ve Marmara Böl. 7. İlkokullar Halk Oyunları Şenliği Nursel HİNÇER
Masal: Toroslar, Geyik Avcısı ve Aksakallı İhtiyar Nabil BELEKOĞLU

BİZE GELEN KİTAPLAR

SAYI: 299

KURUŞ: 250

İSTANBUL'DA AYDA BİR DEFA ÇIKAR HALK KÜLTÜRÜ DERGİSİ